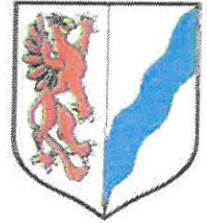

Prezydent Miasta Stargard

Urząd Miejski, ul. Hetmana Stefana Czarnieckiego 17, 73-110 Stargard
tel. +48 91 578 48 81, fax +48 91 578 48 89
e-mail: urzad@um.stargard.pl

Stargard, 25.10.2021 r.
Nasz znak:TK.II.6131.92.2.2021.2

POSTANOWIENIE

Na podstawie art.113 §1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 roku – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2021 r., poz.735 ze zmianami),

postanawiam z urzędu

sprostować oczywistą omyłkę w decyzji Prezydenta Miasta Stargard, znak: TK.II.6131.92.2021.2 z dnia 17.09.2021 r., zmienionej w dniu 19.10.2021 r. zezwalającej Miejskiemu Przedsiębiorstwu Gospodarki Komunalnej Spółka z o.o. z siedzibą w Stargardzie ul. Okrzei nr 6 na usunięcie pięciu drzew rosnących na terenie działki oznaczonej numerem ewidencyjnym 149 położonej w obrębie Nr 2 miasta Stargard, ul. Władysława Reymonta.

w ten sposób, że zapis w punkcie 1.4 decyzji brzmiący:

„jednego drzewa z gatunku robinia akacja oznaczonego w wykazie drzew numerem 11 o obwodzie pnia mierzonym na wysokości h=130 cm wynoszącym 207 cm., otrzymuje brzmienie

„jednego drzewa z gatunku brzoza brodawkowata oznaczonego w wykazie drzew numerem 11 o obwodzie pnia mierzonym na wysokości h=130 cm wynoszącym 207 cm”.

Pozostałe punkty decyzji pozostają bez zmian.

Uzasadnienie

Zgodnie z art.113 §1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 roku – Kodeks postępowania administracyjnego organ administracji publicznej może sprostować z urzędu błędy pisarskie i rachunkowe oraz inne oczywiste omyłki w wydanych przez siebie decyzjach. Wobec powyższego postanowiono o sprostowaniu omyłki.

Pouczenie:

Na niniejsze postanowienie przysługuje stronom prawo złożenia zażalenia do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Szczecinie za moim pośrednictwem, w terminie 7 dni od daty jego otrzymania.

Otrzymują:

1. MPGK Sp. z o. o
2. TK.II.2 aa

Z up. Prezydenta Miasta

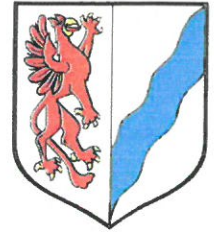
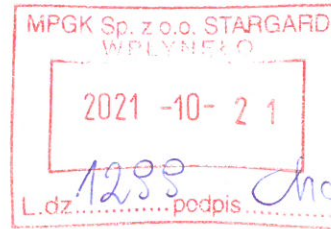
Jolanta Trunbecka-Kempisty
Z-ca Dyrektora Wydziału

Sprawę prowadzi:
Renata Chmiel: Tel.91 5776701

Prezydent Miasta Stargard

Urząd Miejski, ul. Hetmana Stefana Czarnieckiego 17, 73-110 Stargard
tel +48 91 578 48 81, fax +48 91 578 48 89
e-mail: urzad@um.stargard.pl

Stargard, 19.10.2021 r.
Nasz znak:TK.II.6131.92.1.2021.2

POSTANOWIENIE

Na podstawie art.113 §1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 roku – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2021 r., poz.735 ze zmianami),

postanawiam z urzędu

sprostować oczywistą omyłkę w decyzji Prezydenta Miasta Stargard, znak: TK.II.6131.92.2021.2 z dnia 17.09.2021 r. zezwalającej Miejskiemu Przedsiębiorstwu Gospodarki Komunalnej Spółka z o.o. z siedzibą w Stargardzie ul. Okrzei nr 6 na usunięcie pięciu drzew rosnących na terenie działki oznaczonej numerem ewidencyjnym 149 położonej w obrębie Nr 2 miasta Stargard, ul. Władysława Reymonta.

w ten sposób, że zapis w punkcie 1.4 decyzji brzmiący:

„jednego drzewa z gatunku robinia akacja oznaczonego w wykazie drzew numerem 5 o obwodzie pnia mierzonym na wysokości h=130 cm wynoszącym 246 cm”,
otrzymuje brzmienie

„jednego drzewa z gatunku robinia akacja oznaczonego w wykazie drzew numerem 11 o obwodzie pnia mierzonym na wysokości h=130 cm wynoszącym 207 cm”,

Pozostałe punkty decyzji pozostają bez zmian.

Uzasadnienie

Zgodnie z art.113 §1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 roku – Kodeks postępowania administracyjnego organ administracji publicznej może sprostować z urzędu błędy pisarskie i rachunkowe oraz inne oczywiste omyłki w wydanych przez siebie decyzjach. Wobec powyższego postanowiono o sprostowaniu omyłki.

Pouczenie:

Na niniejsze postanowienie przysługuje stronom prawo złożenia zażalenia do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Szczecinie za moim pośrednictwem, w terminie 7 dni od daty jego otrzymania.

Otrzymują:

1. MPGK Sp. z o. o
2. TK.II.2 aa

Z up. Prezydenta Miasta .
Jolanta Tischbecka-Kempisty
Z-ca Dyrektora Wydziału

Sprawę prowadzi:
Renata Chmiel: Tel.91 5776701

Prezydent Miasta Stargard

Urząd Miejski, ul. Hetmana Stefana Czarnieckiego 17, 73-110 Stargard
tel +48 91 578 48 81 fax +48 91 578 48 89
e-mail: urzadz@um.stargard.pl

Stargard, 17.09.2021 r.
TK-II.6131.92.2021.2

DECYZJA

Na podstawie art. 2, art.4, art.83 ust.1, art. 83a ust.1, art. 86 ust. 1 pkt 4, pkt 10 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2021 r., poz.1098), art.104 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2021 r., poz. 735.), po rozpatrzeniu wniosku Pana Piotra Roberta Tomczaka Prezesa Zarządu Miejskiego Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej Spółka z o.o. z siedzibą w Stargardzie ul. Okrzei nr 6, z dnia 19.08.2021 r. w sprawie wydania zezwolenia na usunięcie jedenastu drzew rosnących na terenie nieruchomości oznaczonej numerem ewidencyjnym 149 położonej w obrębie Nr 2 miasta Stargard, ul. Władysława Reymonta

o r z e k a m

1. Zezwalam Miejskiemu Przedsiębiorstwu Gospodarki Komunalnej Spółka z o.o. z siedzibą w Stargardzie ul. Okrzei nr 6 na usunięcie pięciu drzew, tj.:
  - ✓ 1.1. jednego drzewa z gatunku świerk pospolity oznaczonego w wykazie drzew numerem 1 o obwodzie pnia mierzonym na wysokości h=130 cm wynoszącym 80 cm,
  - ✓ 1.2. jednego drzewa z gatunku brzoza brodawkowata oznaczonego w wykazie drzew numerem 2 o obwodzie pnia mierzonym na wysokości h=130 cm wynoszącym 123 cm,
  - ✓ 1.3. jednego drzewa z gatunku klon zwyczajny oznaczonego w wykazie drzew numerem 3 o obwodzie pnia mierzonym na wysokości h=130 cm wynoszącym 80 cm,
  - 1.4. jednego drzewa z gatunku robinia akacjowa oznaczonego w wykazie drzew numerem 5 o obwodzie pnia mierzonym na wysokości h=130 cm wynoszącym 246 cm,
  - ✓ 1.5. jednego drzewa z gatunku brzoza brodawkowata oznaczonego w wykazie drzew numerem 9 o obwodzie pnia mierzonym na wysokości h=130 cm wynoszącym 66 cmrosnących na terenie działki oznaczonej numerem ewidencyjnym 149 położonej w obrębie Nr 2 miasta Stargard, ul. Władysława Reymonta.
2. Usunięcie drzew wymienionych w pkt.1 niniejszej decyzji nie podlega opłacie, zgodnie z art. 86 ust.1 pkt 4, pkt 10 ustawy o ochronie przyrody.
3. Nie zezwalam Miejskiemu Przedsiębiorstwu Gospodarki Komunalnej Spółka z o.o. z siedzibą w Stargardzie ul. Okrzei nr 6 na usunięcie sześciu drzew, tj.:
  - ✓ 3.1. jednego drzewa z gatunku robinia akacjowa oznaczonego w wykazie drzew numerem 4 o obwodzie pnia mierzonym na wysokości h=130 cm wynoszącym 274 cm,
  - ✓ 3.2. jednego drzewa z gatunku robinia akacjowa oznaczonego w wykazie drzew numerem 5 o obwodzie pnia mierzonym na wysokości h=130 cm wynoszącym 279 cm,
  - ✓ 3.3. jednego drzewa z gatunku brzoza brodawkowata oznaczonego w wykazie drzew numerem 6 o obwodzie pnia mierzonym na wysokości h=130 cm wynoszącym 133 cm,
  - ✓ 3.4. jednego drzewa z gatunku robinia akacjowa oznaczonego w wykazie drzew numerem 7 o obwodzie pnia mierzonym na wysokości h=130 cm wynoszącym 211 cm,

- ✓ 3.5. jednego drzewa z gatunku robinia akacjowa oznaczonego w wykazie drzew numerem 8 o obwodzie pnia mierzonym na wysokości h=130 cm wynoszącym 227 cm,
- ✓ 3.6. jednego drzewa z gatunku brzoza brodawkowata oznaczonego w wykazie drzew numerem 10 o obwodzie pnia mierzonym na wysokości h=130 cm wynoszącym 183 cm,
rosnących na terenie działki oznaczonej numerem ewidencyjnym 149 położonej w obrębie Nr 2 miasta Stargard, ul. Władysława Reymonta.
4. Zobowiązuję Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Spółka z o.o. w Stargardzie, ul. Okrzei nr 6 do wykonania nasadzeń zastępczych w liczbie pięciu drzew z gatunku brzoza brodawkowata o obwodach pni minimum 14 cm na wysokości 100cm, na terenie nieruchomości oznaczonej numerem ewidencyjnym 149 położonej w obrębie Nr 2 miasta Stargard, ul. Władysława Reymonta, zgodnie z załączonym do niniejszej decyzji projektem nasadzeń – w terminie do 30 października 2022 r. Po posadzeniu, pień drzewa należy przytwierdzić do palików w celu zabezpieczenia przed złamaniem.
5. Zobowiązuję Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Spółka z o.o. w Stargardzie, ul. Okrzei nr 6 do powiadomienia Prezydenta Miasta Stargard o wykonaniu zobowiązania wynikającego z punktu 4 niniejszej decyzji w terminie do dnia 15.11.2022 r., w tym do przedłożenia dokumentacji fotograficznej, przedstawiającej wykonanie nasadzenia.
6. Ustaliam termin usunięcia drzew, wymienionych w pkt. 1 niniejszej decyzji – do dnia 20 lutego 2022 r.
7. Wnioskodawca ponosi odpowiedzialność za wykonanie niniejszej decyzji.
8. Koszty finansowe usunięcia drzew ponosi Wnioskodawca.

Uzasadnienie

W dniu 24 sierpnia 2021 r. do tutejszego urzędu wpłynął wniosek Pana Piotra Roberta Tomczaka Prezesa zarządu Miejskiego Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej Spółka z o.o. z siedzibą w Stargardzie ul. Okrzei nr 6, z dnia 19.08.2021 r. w sprawie wydania zezwolenia na usunięcie jedenastu drzew rosnących na terenie nieruchomości oznaczonej numerem ewidencyjnym 149 położonej w obrębie Nr 2 miasta Stargard, ul. Władysława Reymonta.

Do wniosku dołączono:

1. Informacje z rejestru gruntów.
2. Załącznik graficzny z zaznaczeniem drzew wnioskowanych do usunięcia.
3. Dokumentację fotograficzną.

Zgodnie z art. 83 ust.1 ustawy o ochronie przyrody usunięcie drzewa lub krzewu z terenu nieruchomości lub jej części może nastąpić po uzyskaniu zezwolenia wydanego na wniosek:

- 1) posiadacza nieruchomości – za zgodą właściciela tej nieruchomości;
- 2) właściciela urządzeń, o których mowa w art. 49 § 1 ustawy „Kodeksem cywilnym” – jeżeli drzewo lub krzew zagrażają funkcjonowaniu tych urządzeń.

Na podstawie art. 83a ust.1 ustawy o ochronie przyrody zezwolenie na usunięcie drzewa lub krzewu z terenu nieruchomości wydaje prezydent miasta.

Nieruchomość oznaczona numerem 149 położona w obrębie Nr 2 miasta Stargard stanowi własność Skarbu Państwa. Na podstawie porozumień, corocznie zawieranych przez Gminę-Miasto Stargard z Wojewodą Zachodniopomorskim, Miasto Stargard przejęło obowiązek utrzymania grobów i cmentarzy wojennych zlokalizowanych na terenie miasta Stargard.

W myśl powyższego na podstawie Porozumienia Nr 10/2014 z dnia 27 stycznia 2014 r.

Gmina – Miasto Stargard powierzyła zarządzanie, utrzymanie i obsługę eksploatacyjną kwater, mogił i cmentarzy wojennych w Stargardzie, w tym cmentarza wojennego zlokalizowanego przy ul. Władysława Reymonta nr 26 (działka nr 149 obręb ewid. Nr 2) Miejskiemu Przedsiębiorstwu Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Stargardzie.

Na podstawie przedłożonych przez Wnioskodawcę dokumentów, przeprowadzonych oględzin drzew w terenie oraz w oparciu o ekspertyzę dendrologiczną drzew sporządzoną na zlecenie Wydziału Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska Urzędu Miejskiego

w Stargardzie przez Pracownię Przyrodniczą Sosenska w Szczecinie stwierdzono, że pięć drzew oznaczonych we wniosku numerami 1,2,3,9,11 rosnących na terenie Cmentarza Wojennego przy ul. Władysława Reymonta w Stargardzie kwalifikuje się do usunięcia ze względu na realne zagrożenie bezpieczeństwa ludzi i mienia. Drzewo z gatunku świerk populary oznaczone numerem 1 oraz drzewo z gatunku klon zwyczajny oznaczone numerem 2 są obumarłe. Drzewo z gatunku brzoza brodawkowata oznaczone numerem 3 posiada, w części odziomkowej pnia, ubytek wgłębny z zaawansowaną próchnicą. Drzewo z gatunku brzoza brodawkowata oznaczone numerem 9 posiada zachwianą statykę pnia. Przedmiotowe drzewo grozi wywrotem. Drzewo z gatunku brzoza brodawkowata oznaczone numerem 11 posiada, w części odziomkowej pnia, ubytek wgłębny z zaawansowaną próchnicą.

Pozostałe sześć drzew wnioskowanych do usunięcia oznaczonych we wniosku numerami od 4-8, oraz numer 10 należy jak najdłużej zachować z uwagi na wiek i historię miejsca. Przedmiotowe drzewa wymagają przeprowadzenia zabiegów pielęgnacyjnych, w tym cięć sanitarnych polegających na usunięciu 100% posuszu. Drzewo oznaczone numerem 6 wymaga, według eksperta przeprowadzenia cięć technicznych w obrębie budynku znajdującego się na sąsiedniej nieruchomości.

Drzewa oznaczone numerami 5 i 10 należy monitorować.

W obrębie zadrzewień stwierdzono obecność gatunków chronionych ptaków, grzybów oraz siedlisk objętych ochroną.

W związku z powyższym orzeczono jak w osnowie.

Pouczenie:

- 1) Od niniejszej decyzji stronie służy odwołanie do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Szczecinie w terminie 14 dni od daty doręczenia decyzji. Odwołanie należy wnieść za pośrednictwem Prezydenta Miasta Stargard (art.127 § 1 i 2 k.p.a.). Wniesienie odwołania w terminie wstrzymuje wykonanie decyzji (art.130 §2 k.p.a.). Niniejsze zezwolenie administracyjne na wycięcie drzewa zwolnione jest z opłaty skarbowej na podstawie ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej. Wniesienie odwołania nie podlega opłacie skarbowej na podstawie ww. ustawy.
- 2) W trakcie biegu terminu do wniesienia odwołania strona może zrzec się prawa do wniesienia odwołania wobec organu administracji publicznej, który wydał decyzję (art.127a §1 k.p.a.).
- 3) Z dniem doręczenia organowi administracji publicznej oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia odwołania przez ostatnią ze stron postępowania, decyzja staje się ostateczna i prawomocna (art.127a §2 k.p.a.).
- 4) Wycinka drzew może nastąpić po terminie, w którym niniejsza decyzja stała się ostateczna.
- 5) **W czasie trwania okresu lęgowego ptaków nie należy usuwać drzew, na których znajduje się ich miejsce lęgowe (od 1 marca do 15 października).**
- 6) Ochrona roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową, występujących w obrębie zadrzewień obowiązuje niezależnie od usuwania zadrzewień, także podczas realizacji wycinki tych zadrzewień.
- 7) **Posiadacz terenu przed przystąpieniem do prac związanych z usuwaniem drzew i krzewów powinien ustalić, czy znajdują się tam gatunki objęte ochroną. Zakazy wobec chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów obowiązują przez cały rok.**

Otrzymują:

1. Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej
Spółka z o.o. ul. Okrzei 6
73-110 Stargard (w zał. kserokopia
Ekspertyzy celem wykorzystania)
2. aa-EZD

Z up. PREZYDENTA MIASTA
Waldemar Kolasiński
Dyrektor Wydziału Gospodarki Komunalnej
i Ochrony Środowiska

Sprawę prowadzi:
Renata Chmiel
Tel. 91 577 67 01

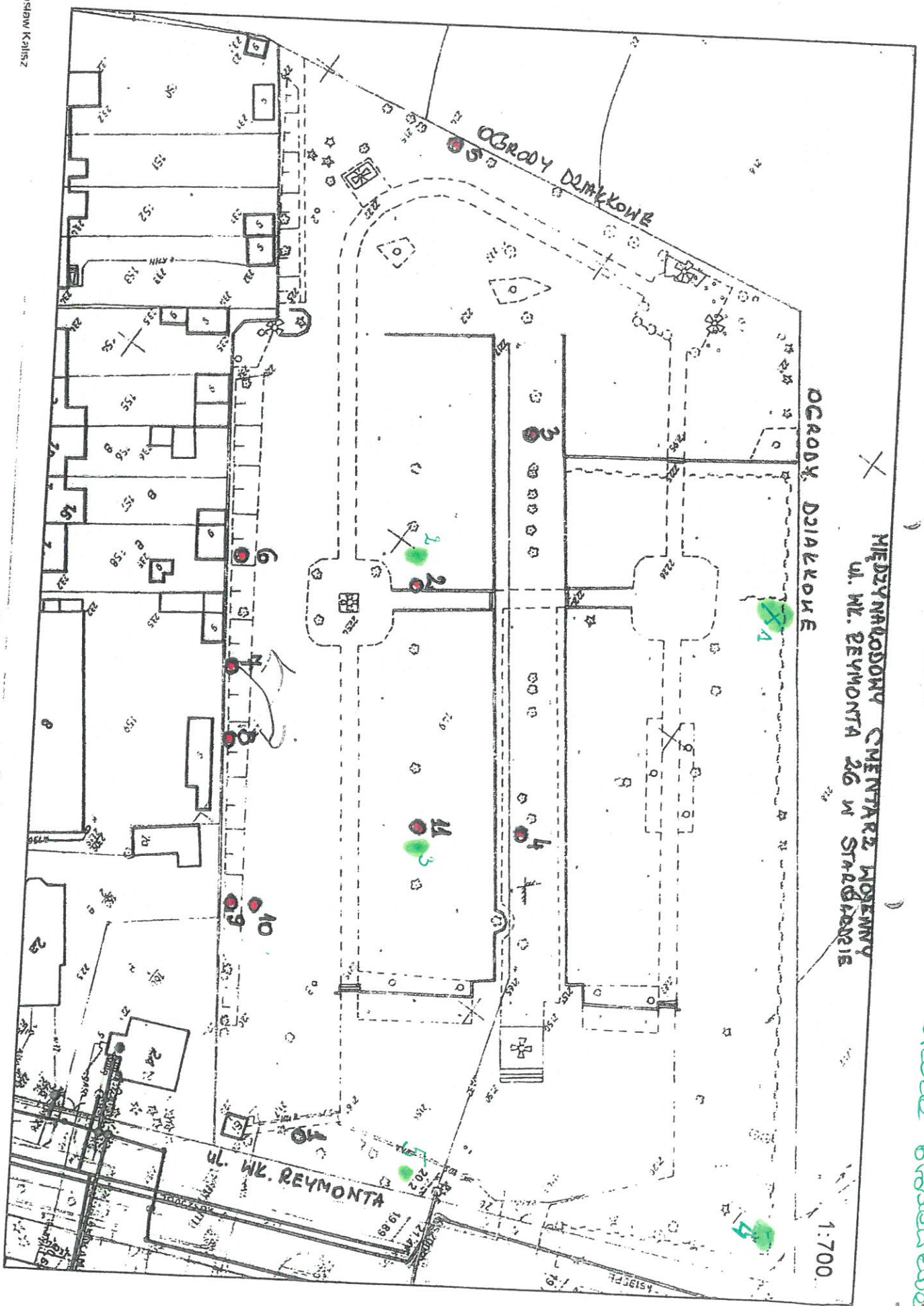
KLAUZULA INFORMACYJNA

Zgodnie z art.12,13 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych osobowych) informuję, iż:

Administratorem danych osobowych przetwarzanych przez Urząd Miejski w Stargardzie jest Prezydent Miasta Stargard. Dane Urzędu: ul. Hetmana Stefana Czarnieckiego 17, telefon: 91 578-48-81. e-mail: urząd@um.stargard.pl.

PROJEKT NASTROJEN ZAPISNIKIYU

am 4-5 - duena z got. broza brodestavarka

Radosław Kalisz

ul. 1-1

PRACOWNIA PRZYRODNICZA SOSENKA

ul. Tarpanowa 32/4
70-796 Szczecin

91 82 28 279
609 691 279
609 691 253

biuro@sosenka24.pl

www.sosenka24.pl

sosenka24/

EKSPERTYZA DENDROLOGICZNA

Urząd Miejski w Stargardzie
ul. Hetmana Stefana Czarnieckiego 17, 73-110 Stargard

ZAMAWIAJĄCY

Stargard, ul. Władysława Reymonta 26
nr działki 149, obręb Stargard

LOKALIZACJA

mgr inż. Anna Mincel

Anna Madej

Klaudia Koper

OPRACOWAŁ ZESPÓŁ

dr inż. Krzysztof Jankowski

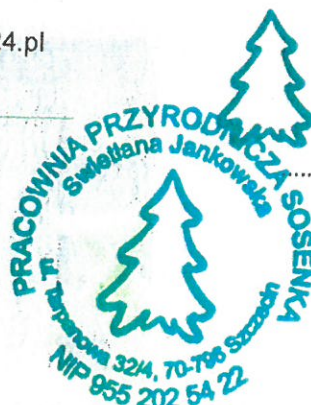
SPRAWDZIŁ

PPS/AM/225/9z/2021

KOD OPRACOWANIA

14 września 2021 roku

DATA

Pracownia Przyrodnicza
SOSENKA
Anna Madej
Referent ds. terenów zielonych, leśnictwa
ochrony przyrody

Anna Madej

SPECJALISTYCZNE
BADANIA DRZEW

mgr inż. Anna Mincel

Anna Mincel
Certyfikowany Inspektor Drzew

Pracownia Przyrodnicza
SOSENKA

dr inż. Krzysztof Jankowski
Certyfikowany Inspektor Drzew
SPECIALISTYCZNE BADANIA DRZEW

Oświadczamy, że niniejsza dokumentacja została wykonana zgodnie z ustaleniami, zasadami współczesnej wiedzy technicznej, obowiązującymi w tym zakresie przepisami i normami oraz w stanie kompletnym z punktu widzenia celu, któremu ma służyć.

SPIS TREŚCI

1. Podstawa opracowania	4
2. Lokalizacja terenu oraz opis ogólny	4
3. Zalecenia i wnioski	6
4. Metodyka opracowania.....	7
4.1 Skale do oceny stanu drzew.....	10
5. Interpretacja wyników badań tomografem.....	11
6. Karta przeglądu drzewa nr 4	12
6.1. Dokumentacja fotograficzna drzewa nr 4	14
6.2. Tomogram drzewa nr 4.....	16
7. Karta przeglądu drzewa nr 5	17
7.1. Dokumentacja fotograficzna drzewa nr 5	19
7.2. Tomogram drzewa nr 5.....	21
8. Karta przeglądu drzewa nr 6	22
8.1. Dokumentacja fotograficzna drzewa nr 6	24
8.2. Tomogram drzewa nr 6.....	26
9. Karta przeglądu drzewa nr 7	28
9.1. Dokumentacja fotograficzna drzewa nr 7	30
9.2. Tomogram drzewa nr 7.....	32
10. Karta przeglądu drzewa nr 8	33
10.1. Dokumentacja fotograficzna drzewa nr 8	35
10.2. Tomogram drzewa nr 8.....	37

1. Podstawa opracowania

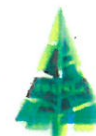
Podstawę opracowania stanowi zlecenie z dnia 25 sierpnia 2021 roku wystawione na podstawie umowy nr 17/TK-II.4/2019 z dnia 08 kwietnia 2019 roku zawartej pomiędzy Gminą-Miastem Stargard z siedzibą w Stargardzie a Pracownią Przyrodniczą SOSENKA – ul. Tarpanowa 32/4 w Szczecinie na wykonanie ekspertyzy dendrologicznej 6 szt. drzew.

2. Lokalizacja terenu oraz opis ogólny

Przedmiotowe drzewa gatunku robinia akacjowa *Robinia pseudoacacia* L. i brzoza brodawkowata *Betula pendula* Roth rosną na terenie Cmentarza Wojennego na działce nr 149, obręb Stargard w miejscowości Stargard przy ul. Władysława Reymonta. Drzewa stanowią jeden z elementów bardzo wartosciowego pod względem dendrologicznym zadrzewienia, które spełnia szereg funkcji ekosystemowych.

Ryc. 1. Lokalizacja przedmiotowych drzew, źródło: mapy.geoportal.gov.pl

3. Zalecenia i wnioski

- 1) Drzewa stanowią zadrzewienie cmentarne, które należy jak najdłużej zachować z uwagi na wiek i historię miejsca.
- 2) Wyznaczone drzewa poddano ocenie wizualnej VTA oraz przebadano instrumentalnie tomografem akustycznym.
- 3) Deprecjacja tkanek drzewnych w badanych drzewach jest na akceptowalnym poziomie stanowiąc niewielki procent badanego przekroju. W drzewie nr 6 rozkład tkanek drzewnych jest największy (na poziomie 26–32%) z uwagi na ubytek kominowy w pniu.
- 4) Cięcia sanitarne – należy usunąć 100% posuszu z drzewa z zachowaniem żywicieli. Nie należy usuwać żywych gałęzi.
- 5) Pięć egzemplarzy drzew należy poddać cięciom pielęgnacyjnym.
- 6) Dla drzewa nr 6 należy przeprowadzić cięcia techniczne w obrębie budynku znajdującego się na sąsiedniej posesji.
- 7) Drzewo nr 5 należy monitorować – drzewo z tendencją do wyłamania, a także drzewo nr 10 – z owocnikami błyskoporka podkorowego.
- 8) Na trzech drzewach (nr 4, 5, 6) stwierdzono dziuple dzięcioła dużego *Dendrocopos major*.
- 9) Podczas oględzin stwierdzono występowanie chronionych gatunków ptaków: dzięcioł duży *Dendrocopos major*; grzybów błyskoporek podkorowy *Inonotus obliquus* oraz siedlisk objętych ochroną: dziuple dzięcioła dużego.

Tab. 1. Podsumowanie ekspertyzy dendrologicznej

Lokalizacja		Cmentarz Wojenny, ul. Władysława Reymonta, Stargard						Razem
Nr drzewa		4	5	6	7	8	10	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Rodzaje badań	Metoda VTA	•	•	•	•	•	•	6
	Rezystograf oporowy							0
	Tomograf akustyczny	•	•	•	•	•	•	6
	Test obciążeniowy							0
Ochrona	Gatunki chronione [fauna]	•	•	•				3
	Gatunki chronione [flora]						•	1
	Siedliska chronione	•	•	•				3
Zalecenia	Cięcia pielęgnacyjne	•	•	•	•	•		5
	Cięcia sanitarne		•		•	•	•	4
	Cięcia techniczne			•				1
	Wiązania elastyczne typu Cobra							0
	Test obciążeniowy							0
	Monitoring drzewa		•				•	2
	Ponowne badanie	•	•	•	•	•	•	6
	Wycinka							0

4. Metodyka opracowania

W dniu 08 września 2021 roku zostały przeprowadzone prace terenowe celem zebrania wszystkich niezbędnych informacji do sporządzenia ekspertyzy. Szczegółowe oględziny drzewa (systemu korzeniowego, pnia oraz korony) przeprowadzono przy świetle dziennym, w stabilnych warunkach atmosferycznych, niewpływających na ocenę stanu drzewa.

- a) Badanie wnętrza drzewa przy zastosowaniu tomografu zostało przeprowadzone czteroetapowo:
- określono geometrię przekroju poprzecznego pnia drzewa poprzez pomiary odległości między punktami pomiarowymi z elektrodami przy zastosowaniu „elektronicznej suwmiarki” Picus Calliper. Geometria drzewa została wyznaczona w oparciu o metodę triangulacji, która jest najdokładniejszym sposobem wyznaczenia pozycji czujników;
  - wykonano pomiary akustyczne poprzez wygenerowanie impulsów dźwiękowych, dla których rejestrowany jest czas przemieszczania się fal akustycznych w drewnie;
  - obliczono prędkości dźwięków rozchodzących się prostopadle do osi pnia na podstawie czasu przemieszczania się fal akustycznych oraz pomierzonych wcześniej odległości pomiędzy elektrodami,
  - wygenerowano barwne tomogramy przekroju poprzecznego pnia – tzw. mapę gęstości drewna na podstawie danych liczbowych z pomiarów akustycznych.
- b) Dodatkowe badanie zasięgu zgnilizny wewnętrznej, pustych przestrzeni oraz stanu zdrowotnego systemu korzeniowego wykonano za pomocą sondy arborystycznej oraz młotka diagnostycznego.
- c) Ocenę statyki drzewa wykonano na podstawie metody VTA (ang. *Visual Tree Assessment*) polegającej na analizie widocznych symptomów mających wpływ na utratę lub osłabienie stabilności. Metoda VTA oparta jest na prawach biomechaniki (Mattheck i Breloer 1994) i uwzględnia kompleksowo wiele czynników (biologicznych i mechanicznych), które mają wpływ na zachowanie statyki. Jest to metoda szeroko stosowana w miastach europejskich stanowiąc podstawę gospodarki drzewostanem miejskim; od 1993 roku prawnie uznawana w Niemczech do oceny stanu zagrożenia powodowanego przez drzewa oraz definiowania działań niezbędnych do przywrócenia bezpieczeństwa. Przy ocenie ryzyka zastosowano oceny stosowane w drzewostanach parkowych i przyulicznych.
- d) Ocenę klasy ryzyka (uzupełniającą dla metody VTA) wykonano na podstawie klasyfikacji FRC (ang. *Failure Risk Classification*) opracowanej przez ISA-SIA. Drzewo zostało sklasyfikowane do jednej z pięciu klas tendencji do upadku. Klasyfikacja została

przeprowadzona po starannej analizie stanu zdrowotnego i kształtu oraz ewentualnych wad budowy drzewa.

- e) Intensywność użytkowania otoczenia drzewa zdefiniowano na podstawie metody QTRA (ang. *Quantified Tree Risk Assessment*) uwzględniającej prawdopodobieństwo uszkodzenia obiektów, pojazdów i stwarzanie zagrożenia dla ludzi. W metodzie tereny zieleni podzielone są na strefy o zróżnicowanym poziomie ryzyka i jego tolerowania, które przedstawiono szczegółowo w tabeli nr 1.

Tab. 1. Intensywność użytkowania otoczenia

Lp.	Intensywność użytkowania otoczenia	Charakterystyka
1	2	3
1.	Użytkowanie ciągłe	Dotyczy miejsc najczęściej użytkowanych. Zaliczane do nich są centra miast, najczęściej uczęszczane drogi, miejsca bardzo często i regularnie odwiedzane. Oznacza obecność człowieka w bezpośrednim otoczeniu drzewa powyżej 2,5 godzin dziennie, a w przypadku dróg – przejazd powyżej 4700 samochodów na dzień.
2.	Użytkowanie częste	Dotyczy dróg o średnim natężeniu ruchu, ścieżek i szlaków dla pieszych i rowerzystów w parkach i ogrodach, obiektów sportowych oraz okolic popularnych miejsc i obiektów przyciągających znaczną liczbę ludzi. Oznacza obecność człowieka w bezpośrednim otoczeniu drzewa do 2,5 godzin dziennie, a w przypadku dróg – przejazd do 4700 samochodów na dzień.
3.	Użytkowanie rzadkie	Może występować przy drogach o niskim natężeniu ruchu, w parkach i ogrodach poza głównymi ścieżkami, w lasach miejskich itp. Oznacza obecność człowieka w bezpośrednim otoczeniu drzewa do 14 minut dziennie, a w przypadku dróg – przejazd do 470 samochodów na dzień.
4.	Brak użytkowania	Za brak użytkowania można przyjąć brak obecności człowieka w promieniu 1,5 wysokości drzewa lub jego sporadyczną obecność.

- f) Określenie przynależności gatunkowej drzewa dokonano w oparciu o posiadaną wiedzę, doświadczenie i kwalifikacje, a także na podstawie fachowej literatury dendrologicznej (Białobok i Hellwig 1955, Seneta i Dołatowski 2012).
- g) Nazwę gatunkową podano na podstawie *Krytycznej listy roślin naczyniowych Polski* (Mirek i in. 2002).
- h) Wiek drzewa określono na podstawie wiedzy autorów niniejszego opracowania oraz na podstawie metody A. Mitchella (1979).
- i) Ocenę stanu żywotności wykonano wg skali Kasprzaka (2005).
- j) Ocenę skali zdrowotności wykonano wg Pacyniaka i Smólskiego (1973).
- k) Ocenę witalności wykonano wg skali Roloffa (1989).
- l) Dokonano szczegółowych oględzin pnia i korony okiem nieuzbrojonym pod kątem występowania gatunków chronionych.

- m) Gwoździe stosowane do badania drzewa oraz sondę arborystyczną zdezynfekowano preparatem SEPTYSAN SR.
- n) Pomiar obwodu pnia drzewa wykonano za pomocą wzorcowanej taśmy mierniczej 3 m (świadectwo wzorcowania U/L2/31.1/2020 wydane przez Dyrektora Okręgowego Urzędu Miar w Szczecinie) z dokładnością do 1 cm na wysokości 130 cm od poziomu gruntu zgodnie z zasadami pomiaru zawartymi w *Ustawie o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 roku*.
- o) Pomiar wysokości wykonano wysokościomierzem Nikon Forestry Pro. Dla precyzyjnego określenia poziomu występowania rozwidleń i ubytków używano łąty teleskopowej Bosch 400.
- p) Dokumentacja fotograficzna została wykonana aparatem fotograficznym Panasonic DMC-TZ31 o rozdzielczości 16 Mpx.
- q) W opracowaniu w odniesieniu do lokalizacji i stron zastosowano międzynarodowe symbole róży wiatrów z podziałem na osiem kierunków (np. N – północ, SE – południowy wschód itd.).

4.1 Skale do oceny stanu drzew

Ocena żywotności drzewa wg Kasprzaka (2005)	
SKALA	
0	drzewo martwe
I	20% żywotności
II	do 50% żywotności
III	do 80% żywotności
IV	>80% żywotności

Ocena vitalności drzewa wg Roloffa (1989)	
OPIS	
0	faza eksploracji - intensywnego rozwoju korony
1	faza degeneracji - osłabionego rozwoju korony
2	faza stagnacji - brak rozwoju korony
3	faza rezygnacji - zamieranie korony
4	faza drzewa martwego

Stan zdrowotny wg skali Pacyniaka i Smólskiego (1973)	
CHARAKTERYSTYKA USZKODZENIA	
1	drzewa zupełnie zdrowe, bez żadnych ubytków i obecności szkodników
2	drzewa z częściowo obumierającymi cieńszymi gałęziami w wierzchołkowych partiach korony, z obecnością szkodników roślinnych lub zwierzęcych
3	drzewa, które mają w 50% obumarłą koronę i kłodę lub strzałę, jak również zaatakowane w znacznym stopniu przez szkodniki
4	drzewa w 70% z obumarłą koroną i kłodą lub strzałą i dużymi ubytkami tkanki drzewnej
5	drzewa mające ponad 70% obumarłą koronę i kłodę lub strzałę z licznymi dziuplami, w tym także drzewa martwe

Klasyfikacja FRC	
RYZYKO UPADKU DRZEWA	
A	nieznaczne ryzyko
B	niskie ryzyko
C	umiarkowane ryzyko
CD	wysokie ryzyko
D	drzewo nie rokuje na przeżycie - wskazane do wycinki

5. Interpretacja wyników badań tomografem

Tomograf dźwiękowy służy do bezinwazyjnego wykrywania stopnia rozkładu oraz ubytków w drzewach. Diagnoza stanu zdrowotnego prowadzona przy zastosowaniu tomografu dźwiękowego polega na analizie różnicowania się prędkości dźwięków rozchodzących się prostopadle do pnia drzewa (Mattheck i Bethge 1996). Prędkość dźwięku w drewnie zależy od modułu elastyczności oraz gęstości drewna wykazującej korelację ze stanem zdrowotnym drzewa. Większość uszkodzeń zwiększających podatność drzew na złamanie, a w szczególności obecność zgnilizny wewnątrz pnia, powodują zmniejszenie gęstości i elastyczności drewna, co z kolei przejawia się zmniejszeniem prędkości fali akustycznej w miejscu występowania defektu (Chomicz 2010).

Metoda opiera się na założeniu, że przy bardzo dobrej strukturze drewna (drewno w pełni zdrowe, bez ubytków) prędkość przechodzenia fal dźwiękowych przez badany przekrój poprzeczny drzewa wynosi 100%. W przypadku zmian w strukturze drewna prędkość maleje, co zostaje zobrazowane odpowiednią kolorystyką na wydruku z tomografu (tzw. tomogramie, czyli barwnej wizualizacji przekroju poprzecznego pnia w miejscu pomiaru). Bariery dla fal dźwiękowych są pęknięcia drewna (oraz zakorki), które na tomogramie (żółte linie) wyglądają na znacznie większe niż są w rzeczywistości. Bieg fal akustycznych może być zakłócany również przez wewnętrzną strukturę drewna np. drewno reakcyjne (Chomicz 2010).

Zróznicowanie kolorów służy do zobrazowania różnych właściwości drewna według poniższych założeń:

	obszary o wysokim module gęstości, gdzie prędkość dźwięku jest najwyższa (60–100%) oznaczone kolorem brązowym (ciemnym) wskazują na występowanie zdrowego drewna
	obszary o średnim zakresie prędkości (40–60%), znaczenie koloru zielonego zależy od rodzaju uszkodzenia tkanki drzewnej, może wskazywać także wczesną fazę infekcji grzybiczej, ale jest również kolorem przejściowym pomiędzy skrajnymi kolorami
	obszary o niskim module gęstości i najniższej prędkości dźwięku (0–40%) wskazujące na drewno o najsłabszej strukturze

Należy zaznaczyć, że im jaśniejszy kolor w danej kolorystyce, tym prędkość rozchodzenia się dźwięku jest mniejsza.

Niezależnie od wyników badania tomograficznego należy zwrócić uwagę na to, iż nie zawsze niższa gęstość drewna jest wynikiem jego rozkładu. U niektórych gatunków drzew liściastych (głównie topole i wiązy) w części przyrdzeniowej występuje tzw. drewno mokre, które nie tylko nie obniża statyki drzew, ale wręcz chroni przed działaniem grzybów patogenicznych (Chomicz 2010). W takim przypadku zmieniony obszar w przyrdzeniowej części pnia przedstawiony jest na tomogramie w taki sam sposób, jak spowodowany przez zgniliznę ubytek.

6. Karta przeglądu drzewa nr 4

PODSTAWOWE DANE				
Lokalizacja	53.353803°N 15.027302°E	Cmentarz Wojenny, ul. Władysława Reymonta 26, Stargard		
Gatunek	Nazwa polska	Robinia akacja		
	Nazwa łacińska	<i>Robinia pseudoacacia</i> L.		
Podstawowe parametry dendrologiczne	Obwód na wys. 130 [cm]	274		
	Wysokość [m]	22,0		
	Średnica korony [m]	N 4,4	S 9,6	W 6,2 E 4,8
	Wiek [lat]	65		
OTOCZENIE DRZEWA				
Opis ogólny (lokalizacja i aranżacja otoczenia)				
Drzewo rośnie w centralnej części cmentarza na pasie zieleni. W otoczeniu drzewa znajdują się: krawężł chodnika w odległości 2,0 m od strony SE; murek w odległości 3,3 m od strony SE i 6,5 m od strony NW; chodnik w odległości 5,1 m od strony NW; sąsiednie drzewo w odległości 4,6 od strony NE oraz 11,8 m od strony SE; nagrobki w odległości 6,2 m od strony SE oraz 10,2 m od strony NW.				
Powierzchnia biologicznie czynna [%]	90	Intensywność użytkowania otoczenia	Użytkowanie rzadkie.	
PODSTAWOWA DIAGNOSTYKA DRZEWA				
Ocena stanu korony i opis ogólny				
Korona drzewa w zarysie wachlarzowata, osadzona na 1/3 wysokości drzewa, oparta na dwóch nierównorzędnych konarach konstrukcyjnych, które ulegają wtórnym podziałom. Korona przerzedzona, miejscami lukowata, z zakłóceniami fizjologicznymi. W koronie liczne ślady po cięciach. Aparat asymilacyjny rzadki. Główne rozwidlenia w koronie U-kształtne. Na przewodnikach tworzących koronę widoczne zakorki oraz dziuple. Tkanka kallusowa nieaktywna. W koronie stwierdzono liczny posusz gałęziowy oraz niezabliźnione ślady po cięciach z przeszłości.				
Opis ogólny stanu pnia				
Drzewo jednopniowe z pniem prostym, pochylonym w kierunku S, rozwidlającym się U-kształtnie na wysokości ok. 6,5 m na dwa nierównorzędne konary konstrukcyjne ulegające wtórnym podziałom. Na wysokości 4,5–6,0 m od strony S, SE oraz E wyrastają trzy konary. Na pniu od strony S, SE i E widoczne przyrosty wtórne. Stwierdzono liczne dziuple na pniu od strony SW i W, najniższa od strony W na wysokości ok. 3,0–4,0 m. Od strony NW w odziomku na wysokości 0,2–0,5 m ubytek z wypróchnieniem. Na pniu widoczne ślady po cięciach z przeszłości w różnym stopniu zabliźnienia. Tkanka kallusowa nieaktywna. Stwierdzono odspojenie kory i liczne zakorki. Od strony SE na wysokości ok. 1,7 m ubytek wgłębny, z którego osypuje się mączka drzewna. Badanie młotkiem diagnostycznym wykazało ubytek wewnątrz pnia od strony NE.				
Opis ogólny stanu korzeni				
System korzeniowy zakryty. Grunt wokół drzewa nadsypany oraz zanieczyszczony odpadami budowlanymi. Nabiegi korzeniowe widoczne wyłącznie od strony S i W. Badanie sondą arborystyczną nie wykazało uszkodzeń systemu korzeniowego.				
Ocena skali żywotności wg Kasprzaka (2005)	III	Ocena skali zdrowotności wg Pacyniaka i Smólskiego (1973)	2	
Ocena vitalności drzewa wg skali Roloffa (1989)	2/3	Ocena statyki drzewa (klasyfikacja FRC)	C	

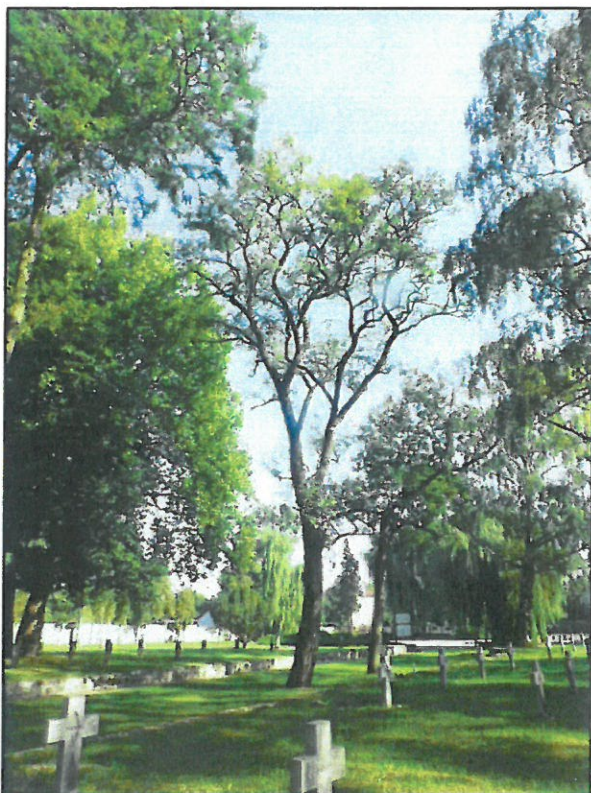

GATUNKI CHRONIONE
Liczne dziuple dzięcioła dużego <i>Dendrocopos major</i> na pniu i konarach.
BADANIE SPECJALISTYCZNE
Analiza tomogramu
Badanie tomografem akustycznym przeprowadzono na wysokości 85 cm od poziomu gruntu w płaszczyźnie prostopadłej do osi morfologicznej pnia. Badanie wykazało deprecjację tkanek drzewnych w centralnej i S części pnia na poziomie 11%. Początkowe zmiany strukturalne stwierdzono również w centralnej i S części pnia. W obrębie zmian strukturalnych możliwe pęknięcia. Rozkład obejmuje niewielką część tkanek obwodowych. Drewno zdrowe na poziomie 68%.
ZALECENIA
Zabiegi pielęgnacyjne (zalecenia, zakres, zabezpieczenia)
<ol style="list-style-type: none"> 1. Cięcia sanitarne – usunięcie posuszu gałęziowego z zachowaniem żywicieli. Nie należy usuwać żywych gałęzi. 2. Kolejne badanie metodą VTA rozszerzoną o badanie tomografem akustycznym w terminie 24 miesięcy.

6.1. Dokumentacja fotograficzna drzewa nr 4

Zdj. 1. Otoczenie i pokrój drzewa

Zdj. 2. Korona drzewa z widocznym posuszem gałęziowym

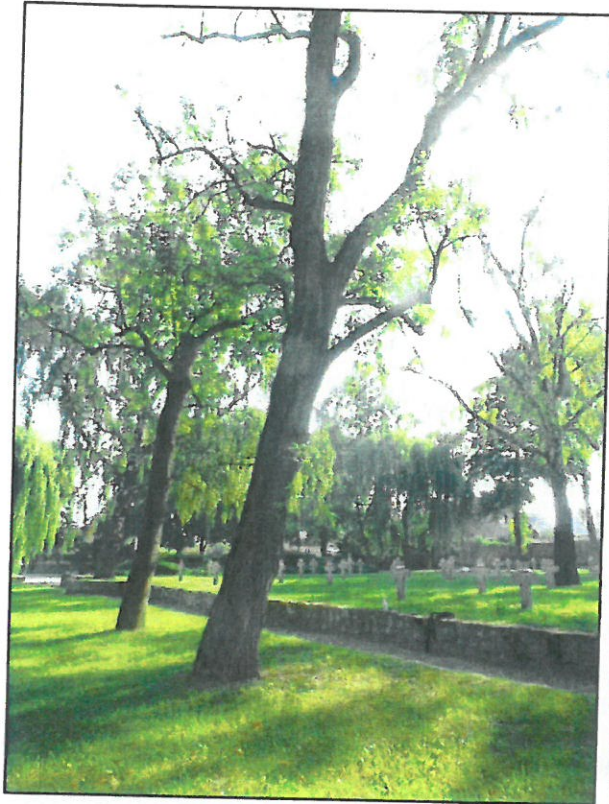
Zdj. 3. Ślady po cięciach w koronie

Zdj. 4. Przewodniki tworzące koronę

Zdj. 5. Pochylenie pnia

Zdj. 6. Liczne dziuple na pniu

Zdj. 7. Ubytek z wypróchnieniem w odziomku

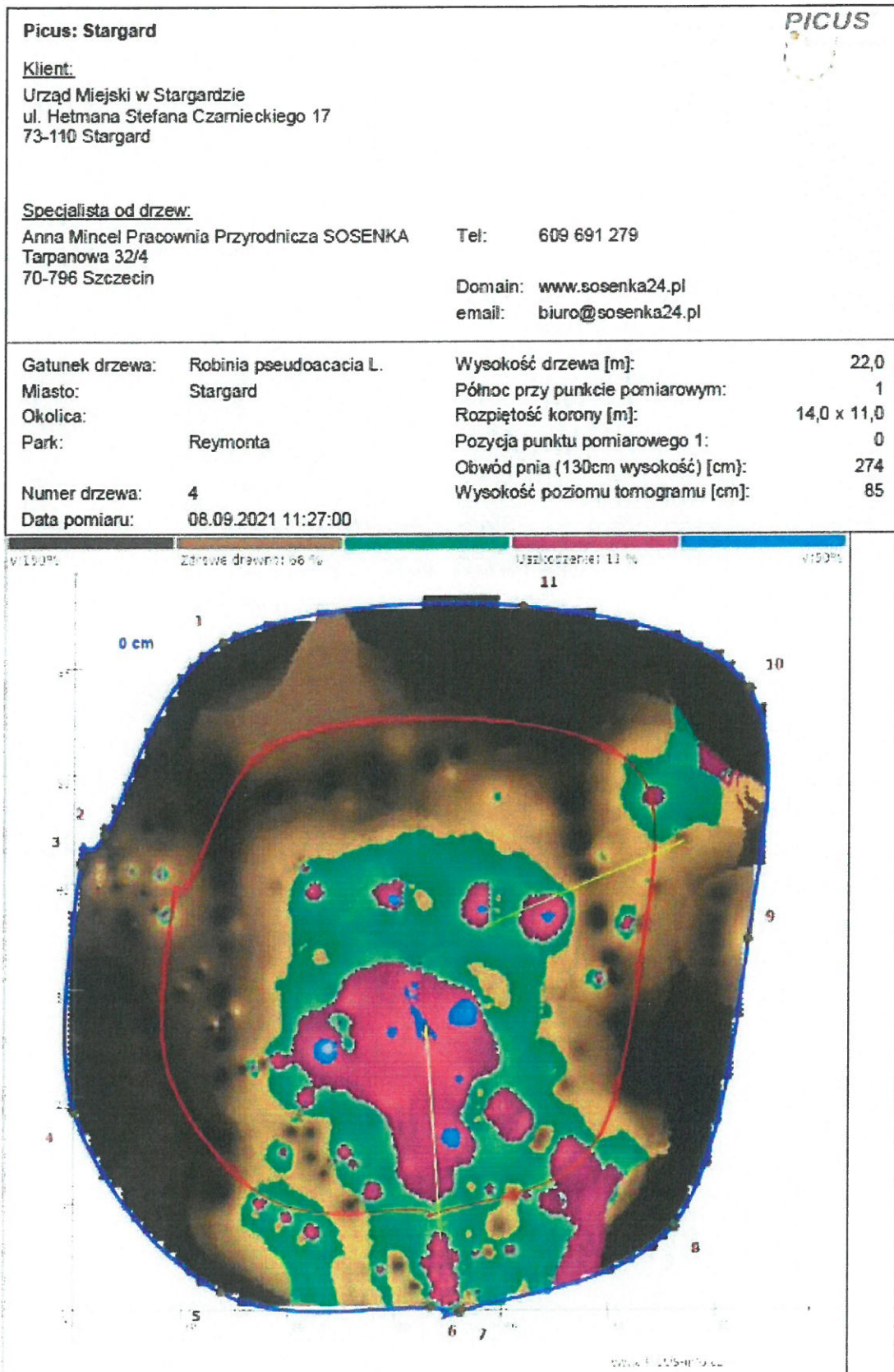

Zdj. 8. Badanie tomografem akustycznym

6.2. Tomogram drzewa nr 4

7. Karta przeglądu drzewa nr 5

PODSTAWOWE DANE				
Lokalizacja	53.353792°N 15.027275°E	Cmentarz Wojenny, ul. Władysława Reymonta 26, Stargard		
Gatunek	Nazwa polska	Robinia akacyjowa		
	Nazwa łacińska	<i>Robinia pseudoacacia</i> L.		
Podstawowe parametry dendrologiczne	Obwód na wys. 130 [cm]	279		
	Wysokość [m]	16,8		
	Średnica korony [m]	N 6,3	S 6,8	W 6,1 E 9,6
	Wiek [lat]	65		
OTOCZENIE DRZEWA				
Opis ogólny (lokalizacja i aranżacja otoczenia)				
<p>Drzewo rośnie na pasie zieleni po W stronie cmentarza przy ogrodzeniu betonowym (1,2 m od strony W). W otoczeniu drzewa znajdują się: pomnik w odległości 3,5 m od strony N; sąsiednie drzewa w odległości 3,5 m od strony E oraz 5,4 m od strony NW; krawędź chodnika w odległości 5,6 m od strony E; pomnik w odległości 11,7 m od strony SE.</p>				
Powierzchnia biologicznie czynna [%]	90	Intensywność użytkowania otoczenia	Użytkowanie rzadkie.	
PODSTAWOWA DIAGNOSTYKA DRZEWA				
Ocena stanu korony i opis ogólny				
<p>Korona drzewa w zarysie szerokojałowata, osadzona na ok. ½ wysokości drzewa, oparta na dwóch głównych równorzędnych przewodnikach, które ulegają wtórnym podziałom. Korona lukowata, aparat asymilacyjny zielony z przebarwieniami adekwatnymi do pory roku. W koronie stwierdzono ślady po cięciach pielęgnacyjnych oraz ślady wyłamania. W koronie liczny posusz gałęziowy i konarowy. Na przewodniku, który sięga poza działki cmentarza na teren ogródków działkowych, od strony S widoczny ślad po rozległym wyłamaniu. Drzewo z tendencją do wyłamania. Na tym samym przewodniku bliżej rozwidlenia widoczna martwica z pęknięciem, zarastana tkanką kallusową o małej aktywności. Rozwidlenia w koronie U-kształtne i V-kształtne, część z zakorkiem.</p>				
Opis ogólny stanu pnia				
<p>Drzewo jednopniowe z pniem prostym, nieznacznie pochylonym w kierunku NE, rozwidlającym się U-kształtnie na wysokości ok. 3,5 m na dwa równorzędne konary konstrukcyjne ulegające wtórnym podziałom. W rozwidleniu widoczny zakorek. Na pniu dziuple: pierwsza dziupla od strony NE na wysokości ok. 1,5 m; druga dziupla na wysokości ok. 1,7 m od strony W. Na pniu nie stwierdzono przyrostów. Badanie młotkiem diagnostycznym wykazało uszkodzenie wnętrza pnia od strony S w odziomku oraz w obrębie dziupli.</p>				
Opis ogólny stanu korzeni				
<p>Drzewo wykształciło nabiegi korzeniowe właściwie obwodowo. System korzeniowy praktycznie zakryty, nabiegi korzeniowe widoczne, grunt nadsypany od strony betonowego płotu. Nabiegi korzeniowe od strony S są uszkodzone, kora również uszkodzona z osypującą się mączką drzewną. Widoczny ubytek i odspojona kora. Grunt wokół drzewa jest zagęszczony i zanieczyszczony odpadami budowlanymi. Badanie sondą arborystyczną nie wykazało uszkodzeń systemu korzeniowego.</p>				
Ocena skali żywotności wg Kasprzaka (2005)	III	Ocena skali zdrowotności wg Pacyniaka i Smólskiego (1973)	2	

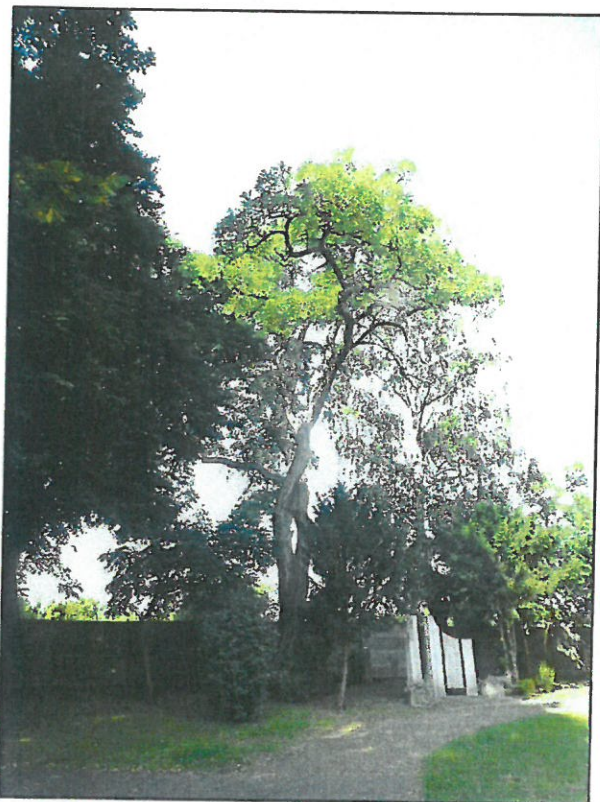

PODSTAWOWA DIAGNOSTYKA DRZEWA			
Ocena witalności drzewa wg skali Roloffa (1989)	2	Ocena statyki drzewa (klasyfikacja FRC)	B/C
GATUNKI CHRONIONE			
Dziuple dzięcioła dużego <i>Dendrocopos major</i> na pniu.			
BADANIE SPECJALISTYCZNE			
Analiza tomogramu			
Badanie tomografem akustycznym przeprowadzono na wysokości 110 cm od poziomu gruntu w płaszczyźnie prostopadłej do osi morfologicznej pnia. Badanie nie wykazało rozkładu tkanek drzewnych. Na badanym poziomie możliwość występowania pęknięć. Drewno zdrowe na poziomie 97%.			
ZALECENIA			
Zabiegi pielęgnacyjne (zalecenia, zakres, zabezpieczenia)			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Cięcia sanitarne – należy usunąć 100% posuszu z korony drzewa. 2. Cięcia pielęgnacyjne – redukcja korony o 10–15% z uwagi na niekontrolowane wyłamania. 3. Monitoring drzewa pod względem niekontrolowanych wyłamania. 4. Kolejne badanie metodą VTA rozszerzoną o badanie tomografem akustycznym w terminie 24 miesięcy. 			

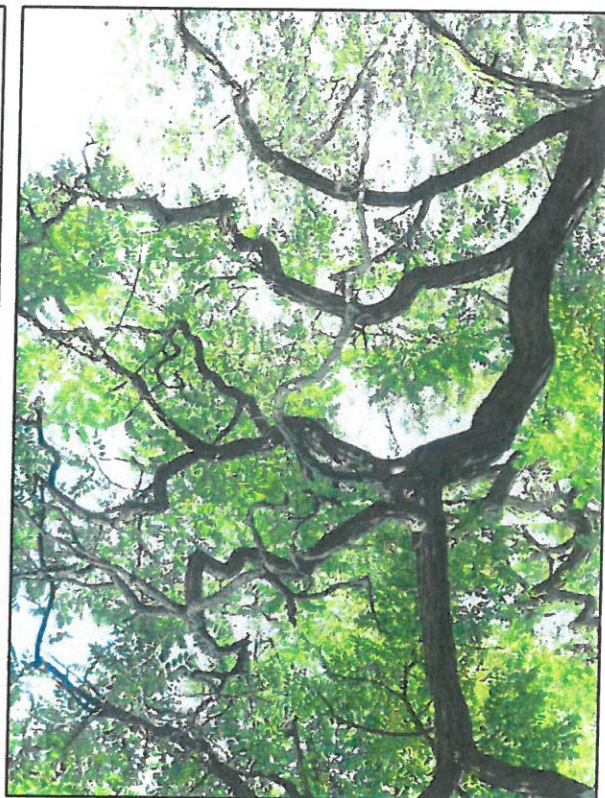

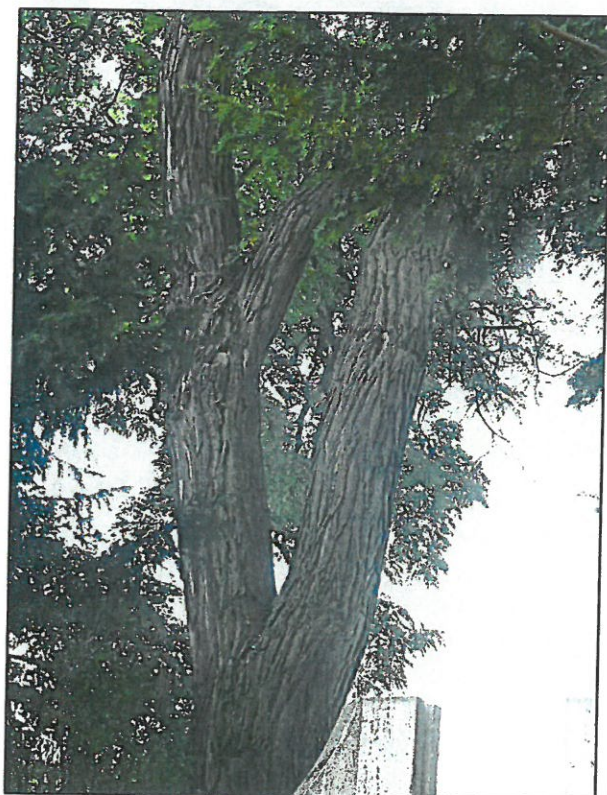
7.1. Dokumentacja fotograficzna drzewa nr 5

Zdj. 1. Otoczenie i lokalizacja drzewa

Zdj. 2. Widoczny posusz gałęziowy

Zdj. 3. Rozwidlenie przewodników

Zdj. 4. Rozwidlenie konarów z zakorkiem

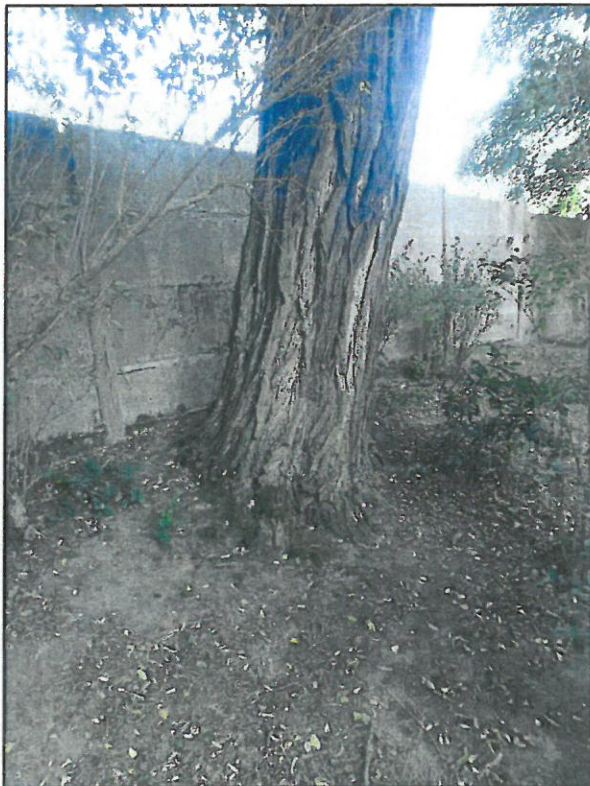

Zdj. 5. Rozległy ślad po wyłamaniu w przeszłości

Zdj. 6. Martwica z pęknięciem na konarze

Zdj. 7. Pień drzewa

Zdj. 8. Badanie drzewa tomografem akustycznym

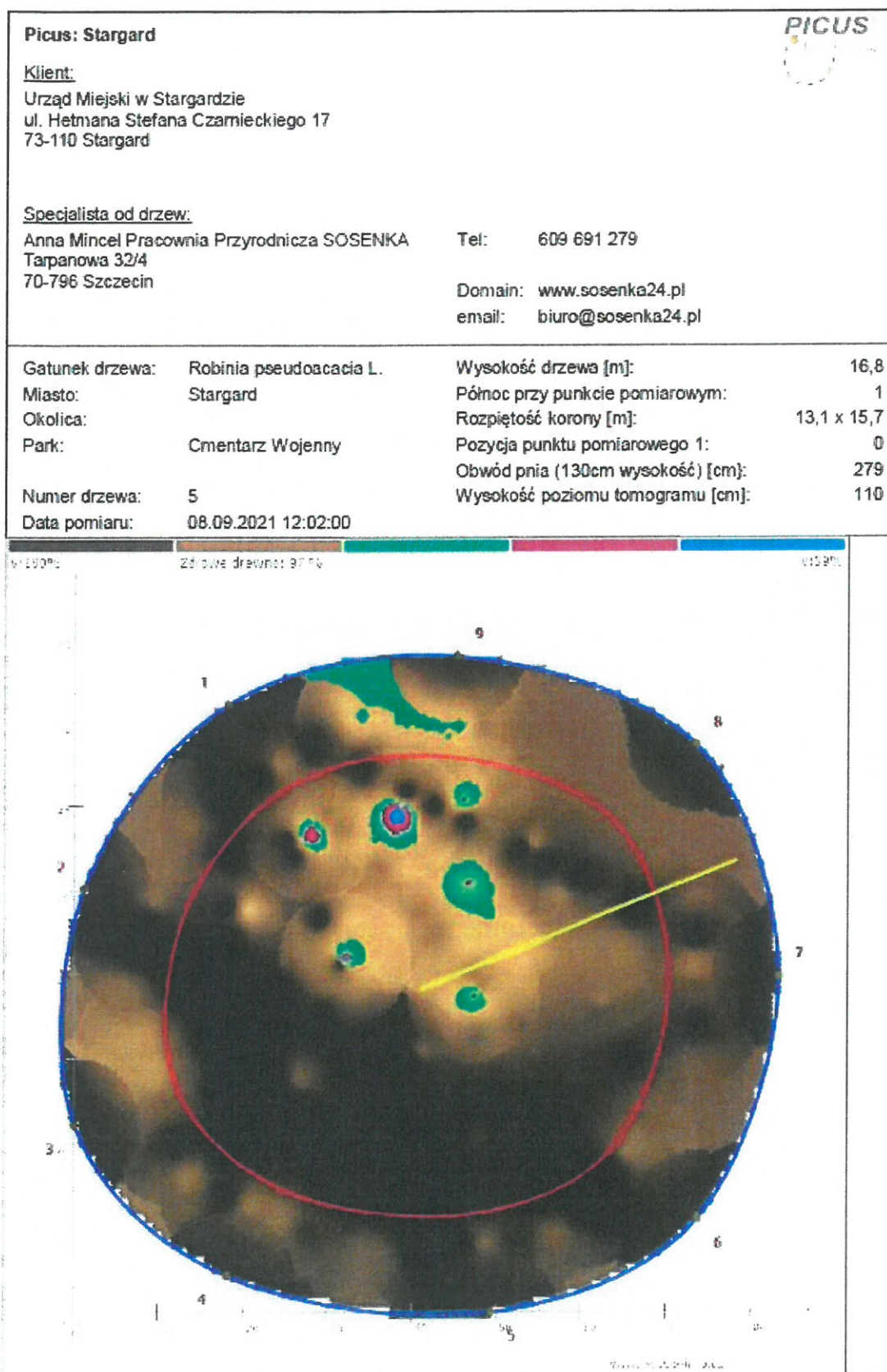

8. Karta przeglądu drzewa nr 6

PODSTAWOWE DANE				
Lokalizacja	53.354125°N 15.028047°E	Cmentarz Wojenny, ul. Władysława Reymonta 26, Stargard		
Gatunek	Nazwa polska	Brzoza brodawkowata		
	Nazwa łacińska	<i>Betula pendula</i> Roth		
Podstawowe parametry dendrologiczne	Obwód na wys. 130 [cm]	133		
	Wysokość [m]	17,2		
	Średnica korony [m]	N 3,6	S 4,5	W 5,4 E 3,2
	Wiek [lat]	60		
OTOCZENIE DRZEWA				
Opis ogólny (lokalizacja i aranżacja otoczenia)				
<p>Drzewo rośnie na pasie zieleni przy granicy działki cmentarza po S stronie. W otoczeniu drzewa znajdują się: betonowy płot w odległości 1,8 m od strony SE; nagrobki w odległości 1,4 m od strony NW; sąsiednie drzewo brzoza brodawkowata <i>Betula pendula</i> Roth w odległości 4,3 m od strony SW oraz kasztanowiec zwyczajny <i>Aesculus hippocastanum</i> L. w odległości 11,1 m od strony NW; plac z pomnikiem w odległości 15,4 m od strony N; budynek za ogrodzeniem w odległości 2,8 m od strony SE.</p>				
Powierzchnia biologicznie czynna [%]	100	Intensywność użytkowania otoczenia	Użytkowanie rzadkie.	
PODSTAWOWA DIAGNOSTYKA DRZEWA				
Ocena stanu korony i opis ogólny				
<p>Korona w zarysie wachlarzowata, miejscami lukowata, osadzona na ok. $\frac{1}{3}$ wysokości drzewa. W koronie widoczne ślady po cięciach pielęgnacyjnych. Korona oparta na jednym głównym przewodniku, z którego wyrasta szereg konarów. Aparat asymilacyjny zielony bez oznak zakłóceń procesów fizjologicznych. W koronie widoczne ślady po cięciach z przeszłości w różnym stopniu zablźnienia, większość z nich jest całkowicie zablźniona. Stwierdzono ubytki wgłębne w śladach po dawnych cięciach. Główne rozwidlenia w koronie U-kształtne, większość ze szwami zakorkowymi. Konary od strony SE sięgają do budynku gospodarczego na sąsiedniej działce. Posusz gałęziowy na poziomie naturalnym. W koronie stwierdzono nieliczne ślady po wyłamaniach.</p>				
Opis ogólny stanu pnia				
<p>Drzewo jednopniowe z pniem prostym. Na pniu widoczne ślady po cięciach z przeszłości w różnym stopniu zablźnienia. Tkanka kallusowa nie wykazuje aktywności. Część śladów po cięciach z ubytkami wgłębnymi. Od strony SW na wysokości ok. 2,8 m jest dziupła pod dwoma dawnymi śladami cięć. Od strony W na wysokości 0,6 m niewielka martwica w odziomkowej części pnia. Od strony S na wysokości od ok. 0,7–2,9 m dawne pęknięcie mrozowe z widoczną szczeliną na wysokości około 1,9–2,1 m. Od strony E na wysokości ok. 2,1 m widoczna zabitka na pniu. Badanie młotkiem diagnostycznym wykazało ubytek wnętrza pnia w obrębie szczeliny z zakorkiem od strony S. Sonda w głąb ubytku na pniu wchodzi na głębokość 22 cm – wewnątrz szczeliny jest puste.</p>				
Opis ogólny stanu korzeni				
<p>Drzewo wykształciło nabiegi korzeniowe od strony N, W oraz niewielki nabieg od strony E i S. System korzeniowy praktycznie zakryty. Widoczne uszkodzenia na jednym z korzeni od strony W. Grunt wokół drzewa jest bardzo zanieczyszczony odpadami budowlanymi i mocno zagęszczony, przez co badanie sondą arborystyczną było możliwe jedynie od strony S – badanie nie wykazało zgnilizny korzeni.</p>				
Ocena skali żywotności wg Kasprzaka (2005)	4	Ocena skali zdrowotności wg Pacyniaka i Smólskiego (1973)	II	

7.2. Tomogram drzewa nr 5

PODSTAWOWA DIAGNOSTYKA DRZEWA			
Ocena witalności drzewa wg skali Roloffa (1989)	2	Ocena statyki drzewa (klasyfikacja FRC)	C
GATUNKI CHRONIONE			
Dziupla dzięcioła dużego <i>Dendrocopos major</i> pod dwoma dawnymi śladami cięć na wysokości ok. 2,8 m od strony SW.			
BADANIE SPECJALISTYCZNE			
Analiza tomogramów			
Badanie tomografem akustycznym przeprowadzono w płaszczyźnie prostopadłej do osi morfologicznej pnia, na wysokości od poziomu gruntu:			
<ul style="list-style-type: none"> a) 55 cm – badanie wykazało deprecjację tkanek drzewnych w centralnej, S i SW części pnia na poziomie 37%. W obrębie zmian strukturalnych możliwość występowania pęknięć. Rozkład obejmuje również tkanki obwodowe. Drewno zdrowe na poziomie 56%; b) 115 cm – badanie wykazało deprecjację tkanek drzewnych w centralnej i S części pnia na poziomie 26%. Rozkład obejmuje również tkanki obwodowe. Nie stwierdzono występowania pęknięć. Drewno zdrowe na poziomie 64%. 			
ZALECENIA			
Zabiegi pielęgnacyjne (zalecenia, zakres, zabezpieczenia)			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Cięcia techniczne nad budynkiem gospodarczym w sąsiedniej posesji. 2. Cięcia pielęgnacyjne na poziomie 10–15%. 3. Kolejne badanie metodą VTA rozszerzoną o badanie tomografem akustycznym w terminie 24 miesięcy. 			

8.1. Dokumentacja fotograficzna drzewa nr 6

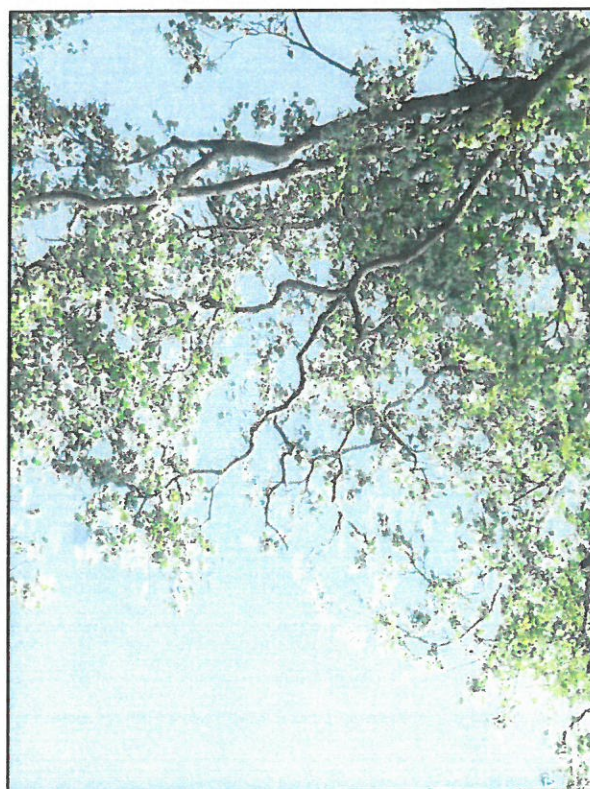
Zdj. 1. Pokrój i otoczenie drzewa

Zdj. 2. Korona drzewa

Zdj. 3. Dziupła tuż pod dwoma śladami po cięciach

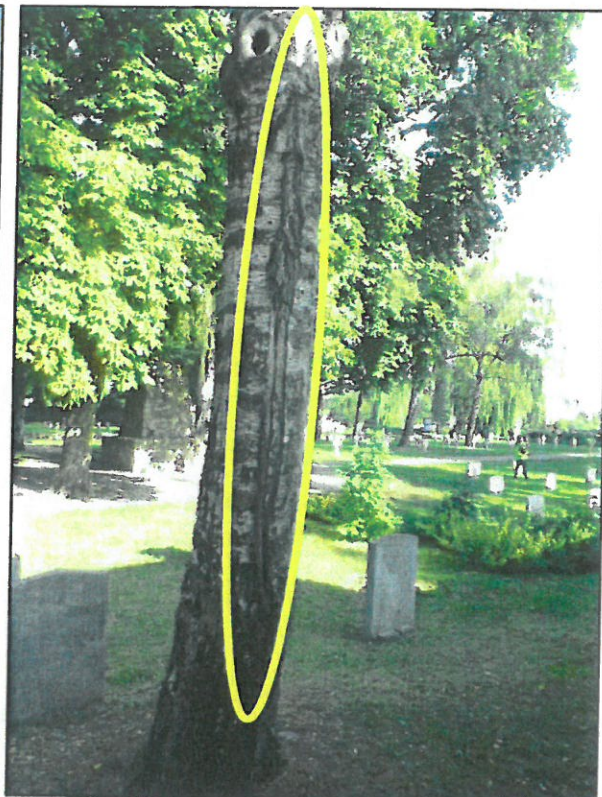
Zdj. 4. Posusz gałęziowy

Zdj. 5. Korona drzewa sięgająca na budynek sąsiedniej działki

Zdj. 6. Zabliźnione pęknięcie mrozowe

Zdj. 7. Martwica w odziomkowej części pnia

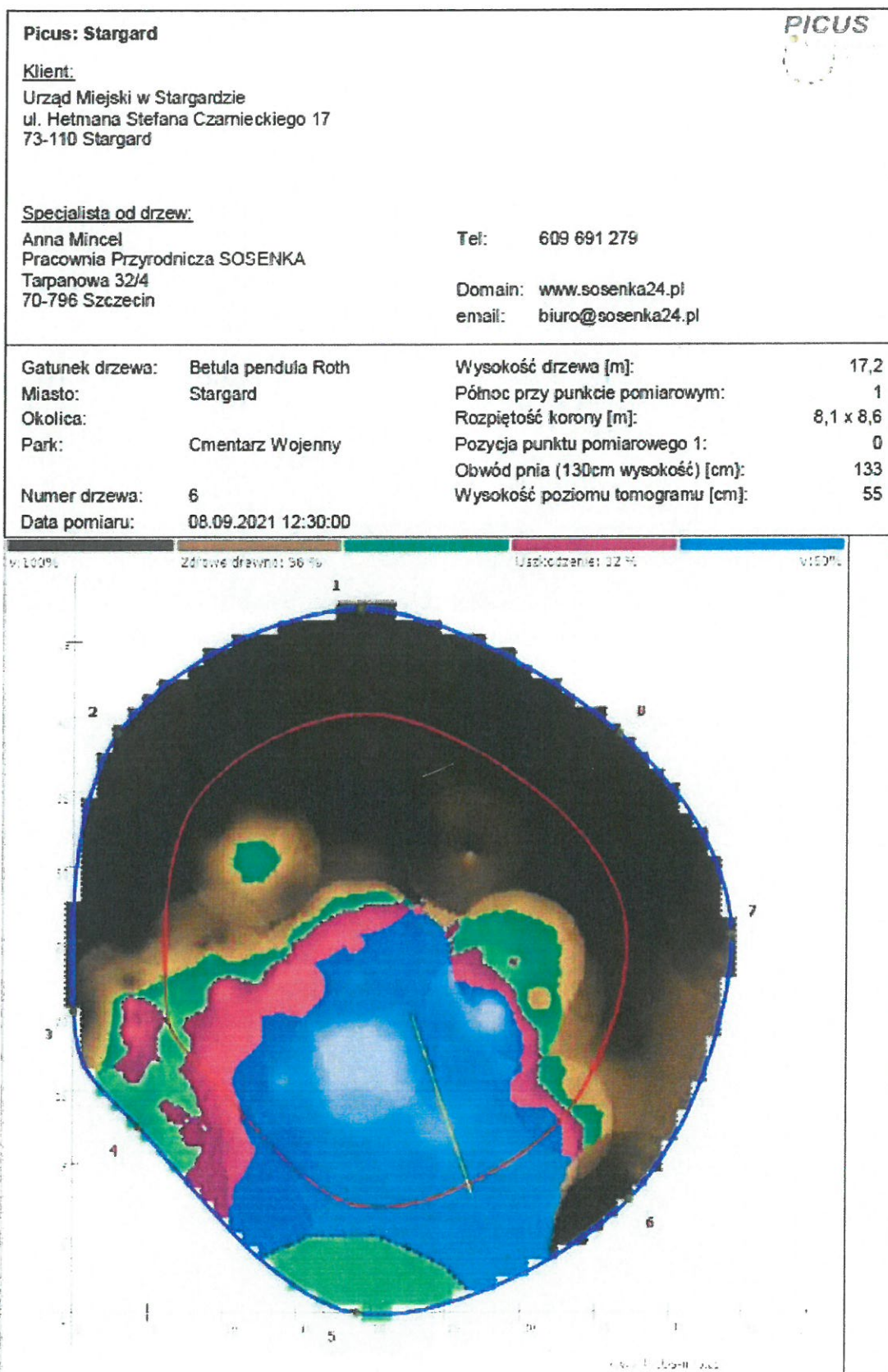

Zdj. 8. Badanie tomografem akustycznym

8.2. Tomogram drzewa nr 6

Picus: Stargard

PICUS

Client:

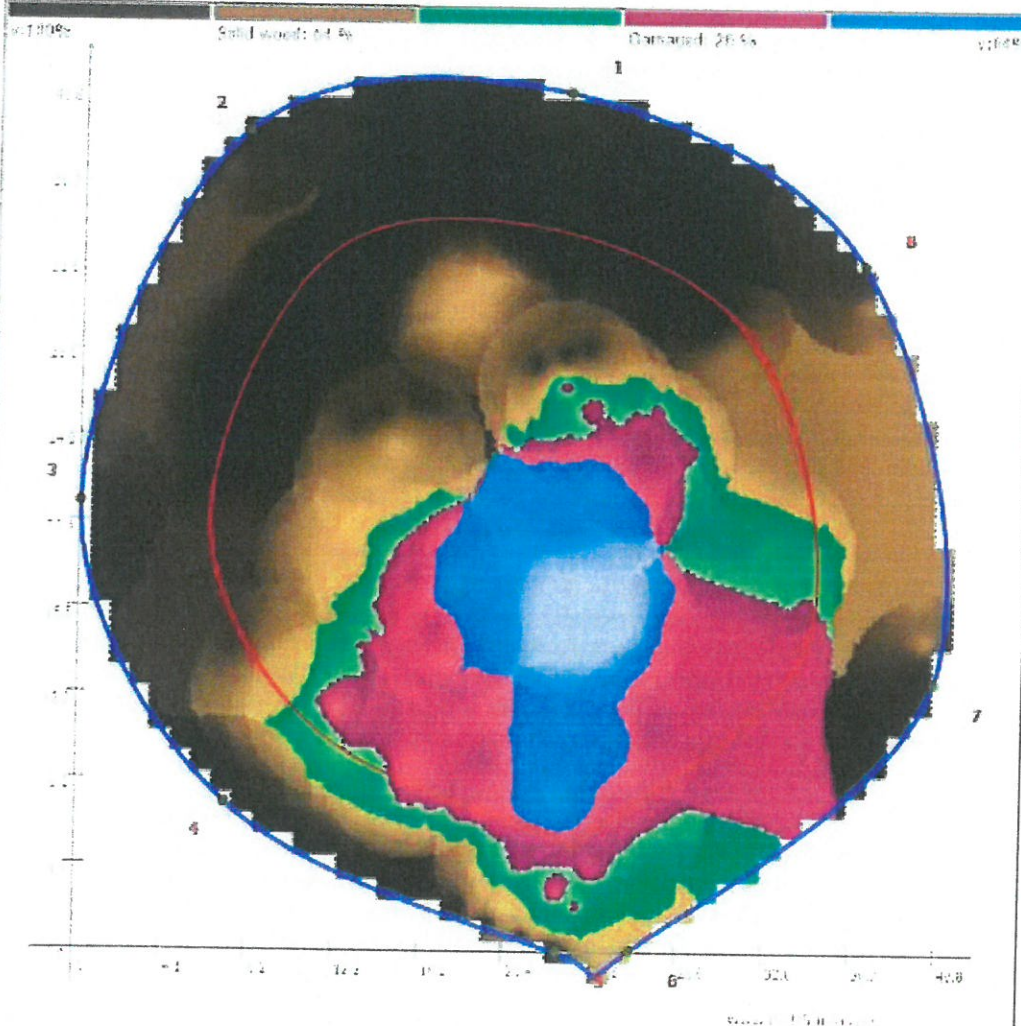
Urząd Miejski w Stargardzie
ul. Hetmana Stefana Czarnieckiego 17
73-110 Stargard

Tree Expert:

Anna Mincel
Pracownia Przyrodnicza SOSENKA
Tarpanowa 32/4
70-796 Szczecin

Tel: 609 691 279

Tree species:	Betula pendula Roth	Tree height [m]:	17,2
Town:	Stargard	North at measuring point:	1
Neighbourhood:		Crown spread [m]:	8,1 x 8,6
Park:	Cmentarz Wojenny	Position of measuring point 1:	0
Number of tree:	6	Trunk circumference (130cm height)[cm]:	133
Measure date:	9/8/2021 12:42:00 PM	Tomography level at height [cm]:	115

9. Karta przeglądu drzewa nr 7

PODSTAWOWE DANE				
Lokalizacja	53.354017°N 15.028590°E	Cmentarz Wojenny, ul. Władysława Reymonta 26, Stargard		
Gatunek	Nazwa polska	Robinia akacyjowa		
	Nazwa łacińska	<i>Robinia pseudoacacia</i> L.		
Podstawowe parametry dendrologiczne	Obwód na wys. 130 [cm]	211		
	Wysokość [m]	15,0		
	Średnica korony [m]	N 4,7	S 2,9	W 4,1 E 4,7
	Wiek [lat]	65		
OTOCZENIE DRZEWA				
Opis ogólny (lokalizacja i aranżacja otoczenia)				
Drzewo rośnie na pasie zieleni przy granicy działki cmentarza po S jego stronie. W otoczeniu drzewa znajdują się: betonowy płot w odległości 0,6 m od strony S; nagrobki w odległości 3,1 m od strony N; sąsiednie drzewa w odległości 4,9 m od strony NE oraz 1,9 m os trony SW; krawędź chodnika w odległości 16,1 od strony NW oraz plac z pomnikiem w odległości ok. 25,0 m od strony NW. Za ogrodzeniem w odległości 2,3 m od strony S znajduje się budynek.				
Powierzchnia biologicznie czynna [%]	100	Intensywność użytkowania otoczenia	Użytkowanie rzadkie.	
PODSTAWOWA DIAGNOSTYKA DRZEWA				
Ocena stanu korony i opis ogólny				
Korona drzewa o nieregularnym kształcie, osadzona na ok. 1/3 wysokości drzewa. Dolną część korony tworzą pędy regeneracyjne. Korona nieregularna ze względu na wyłamanie części konaru w przeszłości, z którego obecnie wyrastają pędy regeneracyjne tworzące niższą część korony. Korona jest oparta na dwóch równorzędnych przewodnikach, z którego jeden ulega wtórnym podziałom. Aparat asymilacyjny gęsty, zielony z niewielkimi przebarwieniami adekwatnie do pory roku. Główne rozwidlenia w koronie V-kształtne i U-kształtne. W koronie widoczne ślady po cięciach pielęgnacyjnych oraz posusz gałęziowy.				
Opis ogólny stanu pnia				
Drzewo jednopniowe z pniem pochylonym w kierunku E z nieznaczną krzywizną, rozwidlający się U-kształtnie na wysokości ok. 4,5 m na dwa równorzędne konary konstrukcyjne. Na przewodniku od strony NW na wysokości ok. 5,0 m widoczny ślad po wyłamaniu z przeszłości. Na pniu widoczne liczne zgrubienia będące skupiskiem pączków śpiących, z niektórych wyrastają pędy regeneracyjne. Na pniu widoczny zakorek sięgający do wysokości ok. 5,0 m. Od strony SW w odziomku widoczne uszkodzenie pnia. Badanie młotkiem diagnostycznym nie wykazało uszkodzeń wnętrza pnia.				
Opis ogólny stanu korzeni				
System korzeniowy częściowo odslonięty, część korzeni uszkodzona. Grunt wokół drzewa zanieczyszczony odpadami budowlanymi i zagęszczony, przez co badanie systemu korzeniowego było możliwe tylko od strony SW - badanie nie wykazało uszkodzeń systemu korzeniowego. Od strony NE, E i SE nabiegi korzeniowe są niewidoczne, co może być spowodowane nadsypaniem gruntu.				
Ocena skali żywotności wg Kasprzaka (2005)	III	Ocena skali zdrowotności wg Pacyniaka i Smólskiego (1973)	2	
Ocena vitalności drzewa wg skali Roloffa (1989)	2	Ocena statyki drzewa (klasyfikacja FRC)	C/CD	

GATUNKI CHRONIONE
Nie stwierdzono.
BADANIE SPECJALISTYCZNE
Analiza tomogramu
Badanie tomografem akustycznym przeprowadzono na wysokości 100 cm od poziomu gruntu w płaszczyźnie prostopadłej do osi morfologicznej pnia. Badanie wykazało nieznaczną deprecjację tkanek drzewnych po stronie SE na poziomie 1%. Na badanym poziomie możliwość występowania pęknięć. Drewno zdrowe na poziomie 98%.
ZALECENIA
Zabiegi pielęgnacyjne (zalecenia, zakres, zabezpieczenia)
<ol style="list-style-type: none"> 1. Cięcia sanitarne – usunięcie 100% posuszu z korony drzewa. 2. Cięcia pielęgnacyjne – redukcja korony na poziomie 10%. 3. Kolejne badanie metodą VTA rozszerzoną o badanie tomografem akustycznym w terminie 24 miesięcy.

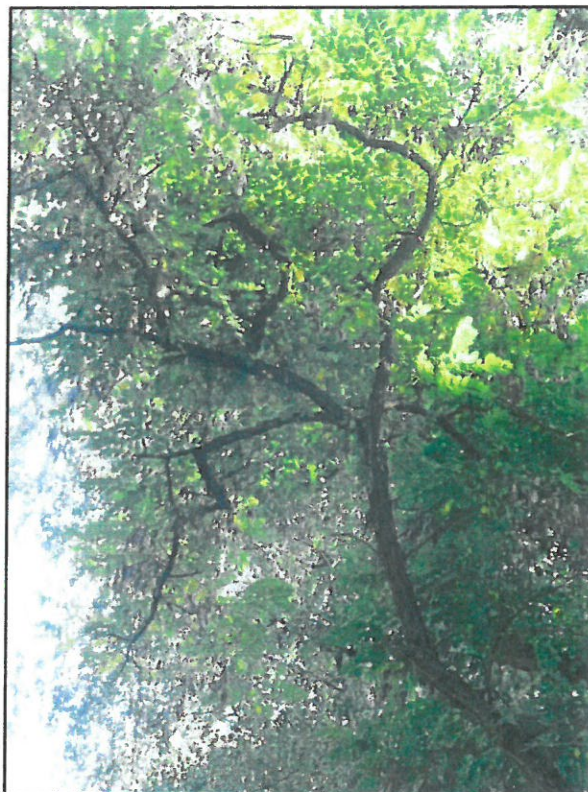

9.1. Dokumentacja fotograficzna drzewa nr 7

Zdj. 1. Lokalizacja i pokrój drzewa

Zdj. 2. Posusz gałęziowy

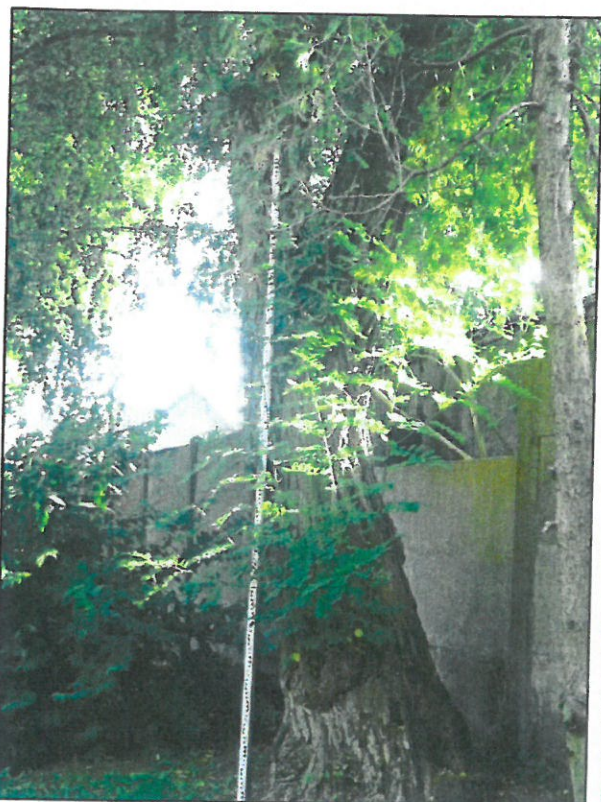
Zdj. 3. Rozwidlenie U-kształtne oraz ślad po dawnym wyłamaniu

Zdj. 4. Konar, który w przeszłości uległ wyłamaniu

Zdj. 5. Pień drzewa z pędami odroślowymi

Zdj. 6. Bliska odległość od ogrodzenia oraz widoczne pochylenia pnia

Zdj. 7. Pień z licznymi zgrubieniami na pniu

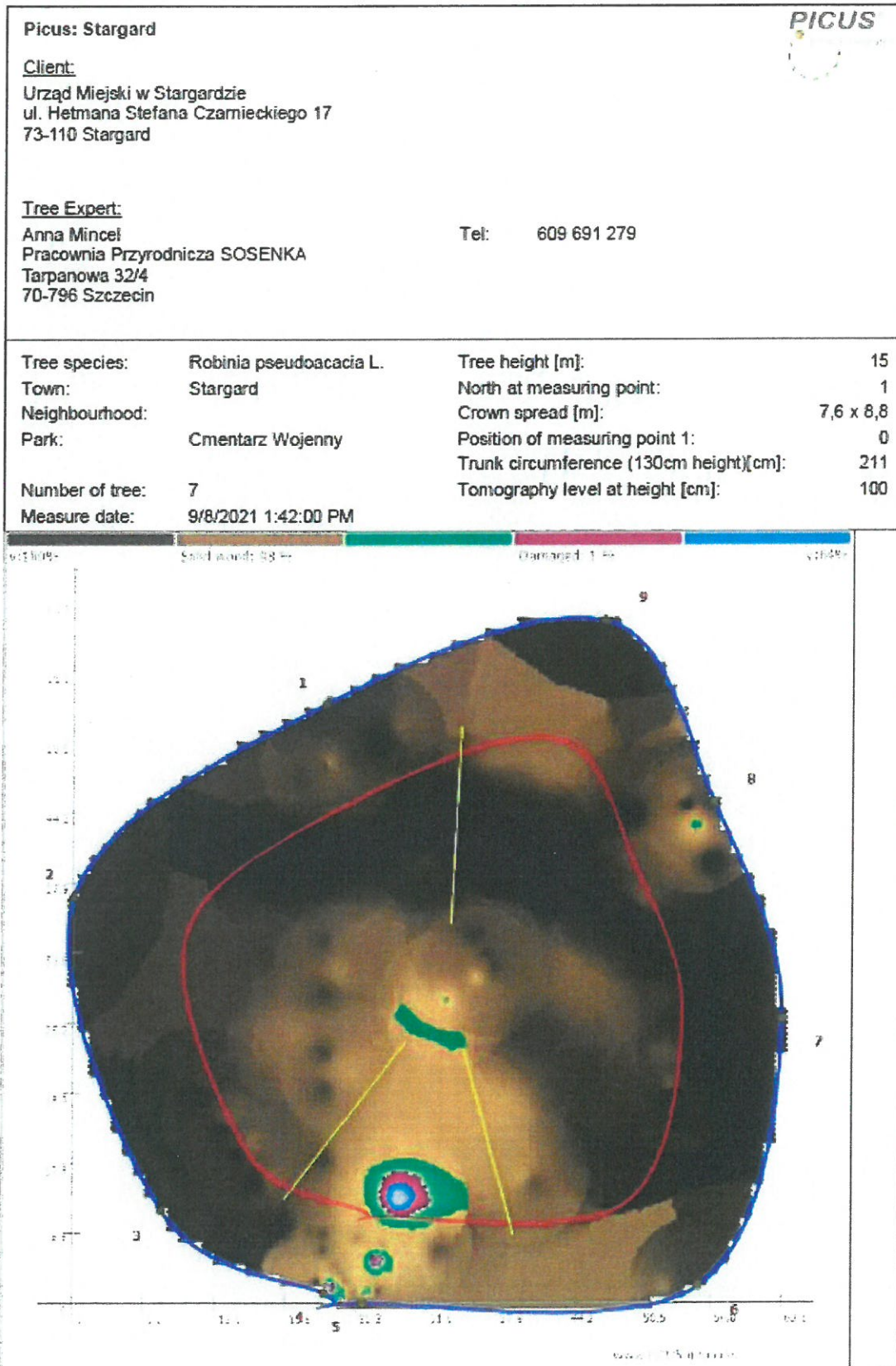

Zdj. 8. Badanie tomografem akustycznym

9.2. Tomogram drzewa nr 7

10. Karta przeglądu drzewa nr 8

PODSTAWOWE DANE				
Lokalizacja	53.354032°N 15.028560°E	Cmentarz wojenny, ul. Władysława Reymonta 26, Stargard		
Gatunek	Nazwa polska	Robinia akacyjowa		
	Nazwa łacińska	<i>Robinia pseudoacacia</i> L.		
Podstawowe parametry dendrologiczne	Obwód na wys. 130 [cm]	227		
	Wysokość [m]	15,2		
	Średnica korony [m]	N 4,1	S 3,4	W 4,6 E 5,6
	Wiek [lat]	65		
OTOCZENIE DRZEWA				
Opis ogólny (lokalizacja i aranżacja otoczenia)				
<p>Drzewo rośnie na pasie zieleni w S części cmentarza, tuż przy jego granicy. W otoczeniu drzewa znajdują się: nagrobki w odległości 3,0 m od strony NW; krawędź chodnika w odległości 15,5 m od strony NW; betonowe ogrodzenie w odległości 0,6 m od strony SE; budynki za ogrodzeniem w odległości 11,0 m od strony SW oraz w odległości 5,1 m od strony E; sąsiednie drzewo brzoza brodawkowata <i>Betula pendula</i> Roth w odległości 3,9 m od strony NE.</p>				
Powierzchnia biologicznie czynna [%]	100	Intensywność użytkowania otoczenia	Użytkowanie rzadkie.	
PODSTAWOWA DIAGNOSTYKA DRZEWA				
Ocena stanu korony i opis ogólny				
<p>Korona drzewa w zarysie płaskokulista, nieregularna, lukowata. Osadzona na ½ wysokości drzewa. Aparat asymilacyjny zielony, jednak w niektórych miejscach już zamierający w kolorze żółtym i brązowym. Korona oparta na trzech nierównorzędnych konarach konstrukcyjnych, które ulegają wtórnym podziałom. Główne rozwidlenia w koronie są U-kształtne. Przewodniki tworzące koronę z wieloma krzywiznami. Na przewodnikach w koronie widoczne zakorki. W koronie stwierdzono posusz gałęziowy i konarowy. Widoczne ślady po wyłamaniach oraz ślady po cięciach (głównie pielęgnacyjnych).</p>				
Opis ogólny stanu pnia				
<p>Drzewo jednopniowe z pniem nieznacznie pochylonym w kierunku NW do wysokości ok. 4,0 m. Pień z wieloma krzywiznami rozwidlający się na wysokości ok. 7,0 m na dwa (trzy) równorzędne konary konstrukcyjne ulegające wtórnym podziałom, rozwidlające się V-kształtnie. W odziomkowej części pnia odspojona kora. Od strony SW od odziomka do wysokości ok. 2,0 m zakorek. Od wysokości ok. 2,0–8,0 m zakorek biegnący od odziomka pnia do nasady korony od strony SE. Od strony SW, S i SE widoczne przyrosty wtórne na pniu. Od strony SE na wysokości od ok 0,8–2,0 m wzdłużna martwica na pniu z widocznymi wzdłużnymi pęknięciami oraz ubytkiem wgłębnym nad martwicą. Od strony S na wysokości ok. 0,4 m do 1,0 m również widoczna martwica na pniu. Badanie młotkiem diagnostycznym wykazało ubytki wewnątrz pnia w obrębie martwic oraz od strony NW.</p>				
Opis ogólny stanu korzeni				
<p>Drzewo wykształciło nabiegi korzeniowe widoczne od strony N, NW, W, S. Grunt jest częściowo nadsypany – część nabiegów nie jest widoczna. Od strony NW i W nabiegi korzeniowe uszkodzone z wypróchnieniem. Od strony S i SW nabieg korzeniowy też jest uszkodzony. W części odziomkowej odspojona kora. Badanie sondą arborystyczną było utrudnione, ponieważ grunt jest zanieczyszczony odpadami budowlanymi i zagęszczony. Badanie wykazało uszkodzenia systemu korzeniowego od strony W i S. Po obwodzie drzewa utrudnione było wykrycie korzeni.</p>				
Ocena skali żywotności wg Kasprzaka (2005)	III	Ocena skali zdrowotności wg Pacyniaka i Smólskiego (1973)	2	

PODSTAWOWA DIAGNOSTYKA DRZEWA			
Ocena witalności drzewa wg skali Roloffa (1989)	2/3	Ocena statyki drzewa (klasyfikacja FRC)	C
GATUNKI CHRONIONE			
Nie stwierdzono.			
BADANIE SPECJALISTYCZNE			
Analiza tomogramów			
Badanie tomografem akustycznym przeprowadzono na wysokości 100 cm od poziomu gruntu w płaszczyźnie prostopadłej do osi morfologicznej pnia. Badanie wykazało deprecjację tkanek drzewnych głównie w części SE pnia na poziomie 6%. Rozkład obejmuje tkanki obwodowe od strony SE. W obrębie badanego poziomu stwierdzono występowanie pęknięć. Drewno zdrowe na poziomie 84%.			
ZALECENIA			
Zabiegi pielęgnacyjne (zalecenia, zakres, zabezpieczenia)			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Cięcia sanitarne – należy usunąć 100% posuszu z korony drzewa. 2. Cięcia pielęgnacyjne na poziomie 10–15%. 3. Kolejne badanie metodą VTA rozszerzoną o badanie tomografem akustycznym w terminie 24 miesięcy. 			

10.1. Dokumentacja fotograficzna drzewa nr 8

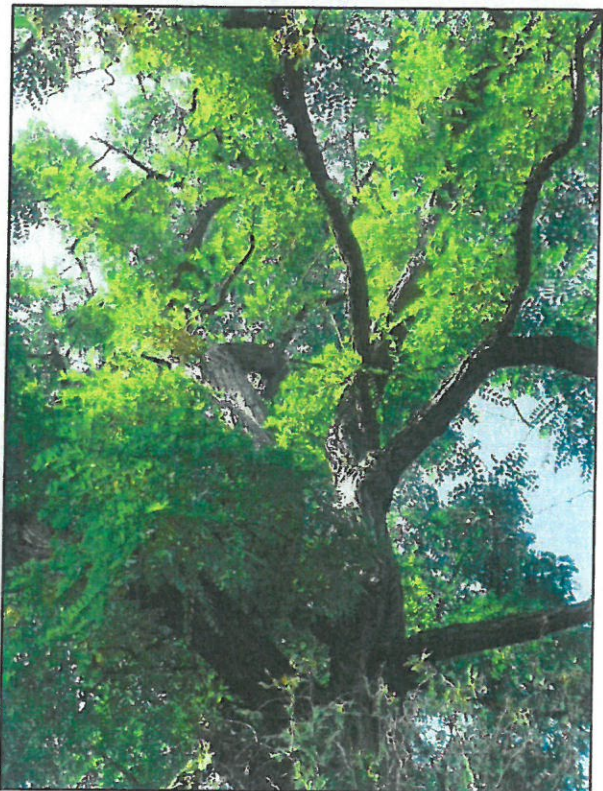
Zdj. 1. Lokalizacja i pokrój drzewa

Zdj. 2. Posusz gałęziowy w koronie

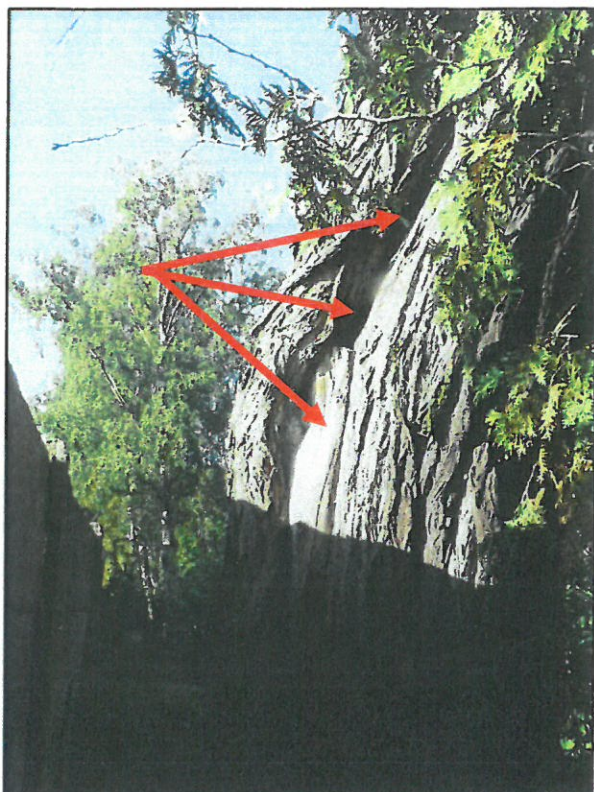
Zdj. 3. Tylce po cięciach

Zdj. 4. Krzywizny na przewodnikach

Zdj. 5. Martwica na pniu z widocznymi pęknięciami oraz ubytkiem wgłębny tuż nad

Zdj. 6. Zakorek na pniu

Zdj. 7. Nabiegi korzeniowe

Zdj. 8. Badanie tomografem akustycznym

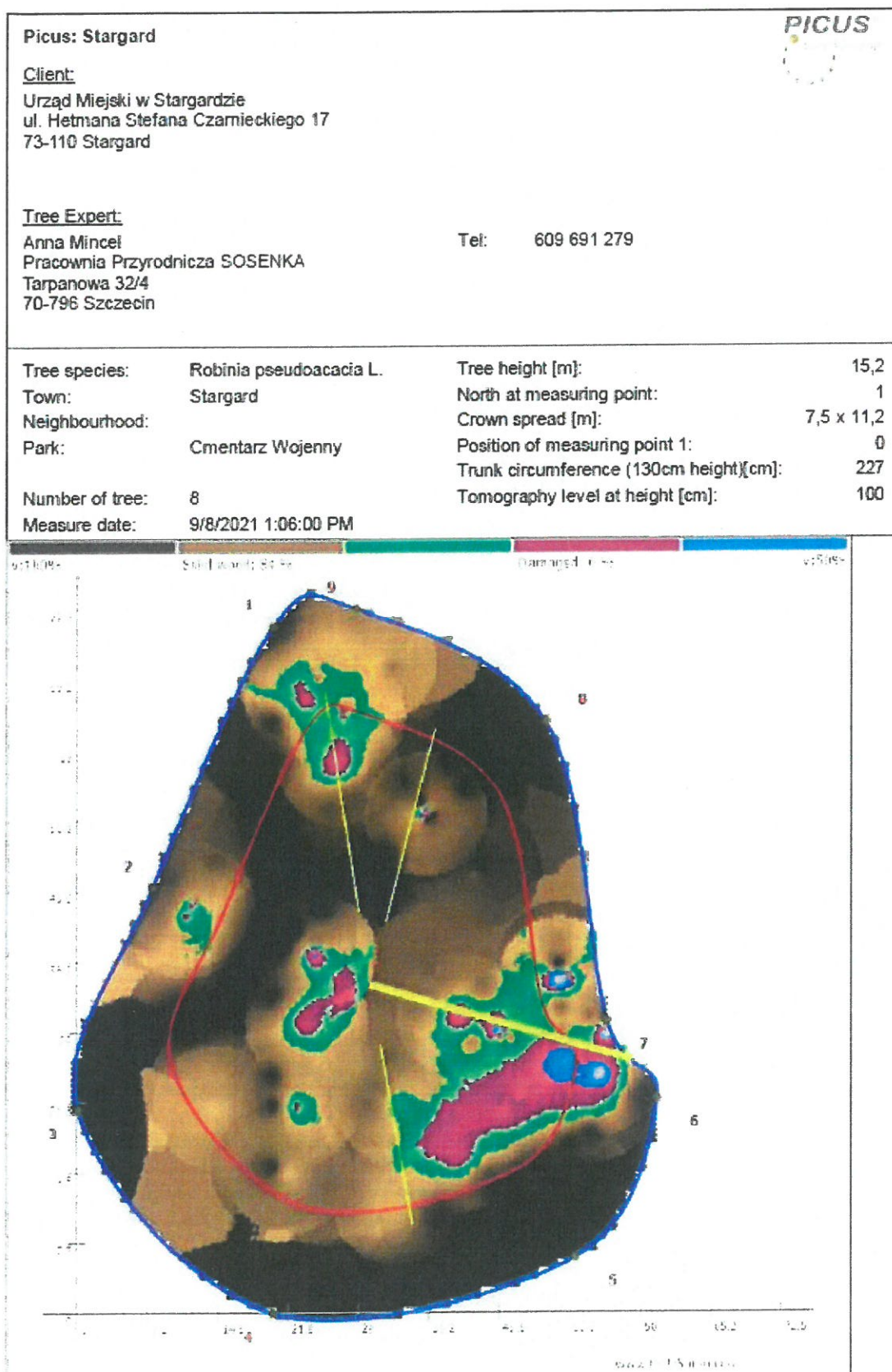

11. Karta przeglądu drzewa nr 10

PODSTAWOWE DANE				
Lokalizacja	53.354082°N 15.028940°E	Cmentarz Wojenny, ul. Władysława Reymonta 26, Stargard		
Gatunek	Nazwa polska	Brzoza brodawkowata		
	Nazwa łacińska	<i>Betula pendula</i> Roth		
Podstawowe parametry dendrologiczne	Obwód na wys. 130 [cm]	183		
	Wysokość [m]	19,2		
	Średnica korony [m]	N 5,3	S 3,4	W 4,7 E 4,8
	Wiek [lat]	60		
OTOCZENIE DRZEWA				
Opis ogólny (lokalizacja i aranżacja otoczenia)				
Drzewo rośnie na pasie zieleni w SE części cmentarza. W otoczeniu drzewa znajdują się: sąsiednie drzewa w odległości 3,7 m od strony SE; nagrobki w odległości 0,2 m od strony E, 2,4 m od strony N oraz 2,3 m od strony SW; chodnik w odległości 13,1 m od strony NW; ogrodzenie betonowe w odległości 4,8 m od strony SE; budynek na sąsiedniej działce w odległości 10,4 m od strony S.				
Powierzchnia biologicznie czynna [%]	100	Intensywność użytkowania otoczenia	Użytkowanie rzadkie.	
PODSTAWOWA DIAGNOSTYKA DRZEWA				
Ocena stanu korony i opis ogólny				
Korona drzewa szerokoowalna, osadzona na 1/3 wysokości drzewa. Korona gęsta, w środkowej części nieco lukowata. Zagłuszona od strony SE przez sąsiednie drzewo brzozę brodawkowatą <i>Betula pendula</i> Roth. Korona oparta jest na dwóch głównych nierównorzędnych przewodnikach, które rozwidlają się U-kształtnie i ulegają wtórnym podziałom w wyższych partiach korony. Aparat asymilacyjny zielony, bez zakłóceń procesów fizjologicznych, nieco żółty, adekwatnie do pory roku. W koronie nieliczny posusz gałęziowy, nieliczne ślady po wyłamaniach, widoczne ślady po cięciach w różnym stopniu zablźnienia. Główne rozwidlenia w koronie U-kształtne, część ze szwami zakorkowymi. W koronie widoczne liczne owocniki błyskoporka podkorowego <i>Inonotus obliquus</i> .				
Opis ogólny stanu pnia				
Drzewo jednopniowe, rozwidlające się U-kształtnie na zasadniczo trzy nierównorzędne konary konstrukcyjne na wysokości ok. 6,0 m. Tuż pod konarem od strony SW owocniki błyskoporka podkorowego. Pień z nieznaczną krzywizną, nieznacznie pochylony w odziomku w kierunku E. Na pniu do wysokości ok. 3,0 m gruba i mocno spękana kora, co świadczy o wieku drzewa. Na pniu widoczne przyrosty wtórne. Na pniu ślady po cięciach z widoczną tkanką kallusową. Na pniu od strony SE na wysokości ok. 3,5 m ślady po dawnym cięciu oraz po usuwaniu dawnych pędów odroślowych, z których wyrastają pędy regeneracyjne. W tym miejscu również stwierdzono owocniki błyskoporka podkorowego, również od strony SW mniej więcej na tej samej wysokości oraz w okolicy cięcia z przeszłości. Owocniki błyskoporka podkorowego <i>Inonotus obliquus</i> występują w obrębie ran. Badanie młotkiem diagnostycznym nie wykazało uszkodzeń wnętrza pnia. Na styku pnia z gruntem niewielki ubytek od strony E.				
Opis ogólny stanu korzeni				
System korzeniowy drzewa zakryty. Grunt wokół drzewa nadsypany, niewidoczne wyraźne nabiegi korzeniowe, jedynie zarys nabiegów jest widoczny od strony N, W, E i NE. Grunt wokół drzewa zagęszczony i zanieczyszczony odpadami budowlanymi. Badanie sondą arborystyczną nie wykazało uszkodzeń systemu korzeniowego.				

10.2. Tomogram drzewa nr 8

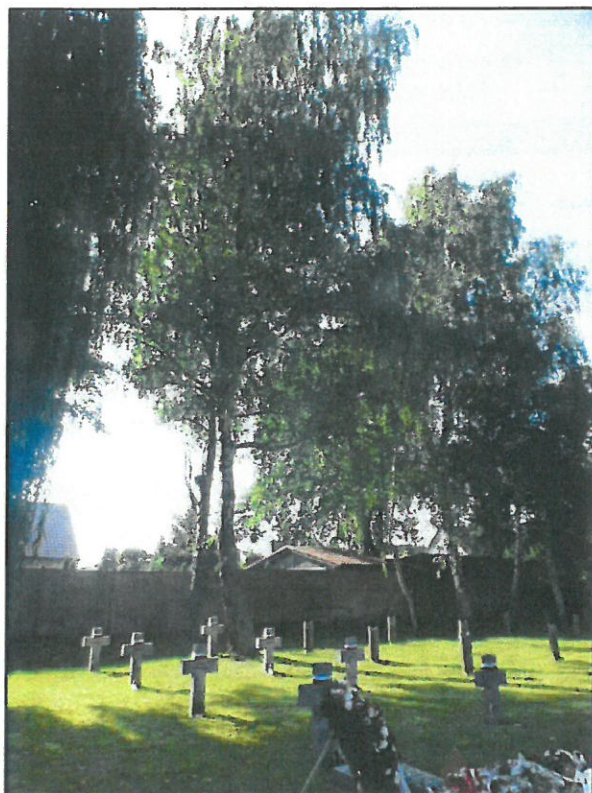

PODSTAWOWA DIAGNOSTYKA DRZEWA			
Ocena skali żywotności wg Kasprzaka (2005)	IV	Ocena skali zdrowotności wg Pacyniaka i Smólskiego (1973)	2
Ocena witalności drzewa wg skali Roloffa (1989)	2	Ocena statyki drzewa (klasyfikacja FRC)	C
GATUNKI CHRONIONE			
Owocniki błyskoporka podkorowego <i>Inonotus obliquus</i> .			
BADANIE SPECJALISTYCZNE			
Analiza tomogramu			
Badanie tomografem akustycznym przeprowadzono na wysokości 85 cm od poziomu gruntu w płaszczyźnie prostopadłej do osi morfologicznej pnia. Badanie wykazało rozkład tkanek drzewnych w S i NE części pnia na poziomie 4%. Rozkład obejmuje tkanki obwodowe. W obrębie badanego poziomu stwierdzono występowanie pęknięć. Drewno zdrowe na poziomie 74%.			
ZALECENIA			
Zabiegi pielęgnacyjne (zalecenia, zakres, zabezpieczenia)			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Cięcia sanitarne – usunięcie 100% posuszu z korony drzewa. 2. Stan drzewa należy monitorować. 3. Kolejne badanie metodą VTA rozszerzoną o badanie rezystografem oporowym w terminie 12 miesięcy. 			

11.1. Dokumentacja fotograficzna drzewa nr 10

Zdj. 1. Pokrój i lokalizacja drzewa

Zdj. 2. Korona drzewa

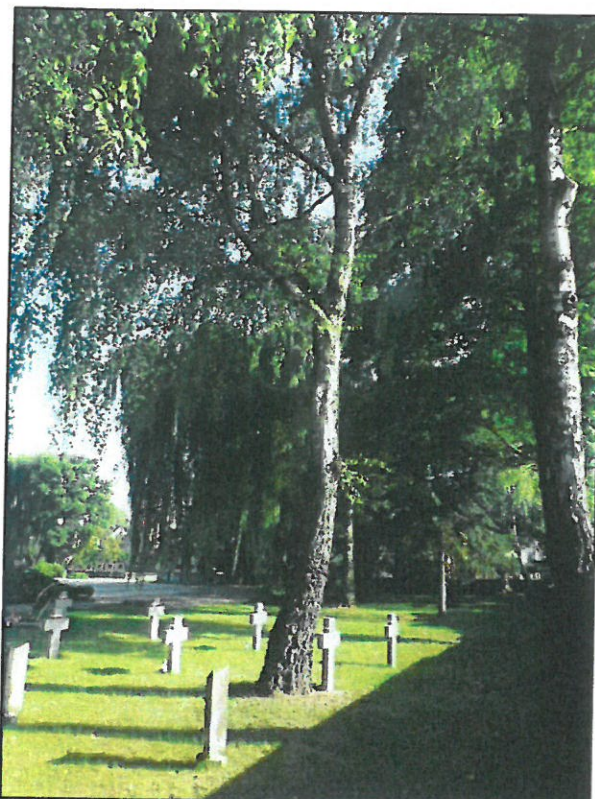
Zdj. 3. Rozwidlenie U-kształtne ze szwem zakorkowym

Zdj. 4. Owocniki błyskoporka podkorowego *Inonotus obliquus*

Zdj. 5. Pień drzewa

Zdj. 6. Pędy regeneracyjne oraz owocnik błyskoporka podkorowego

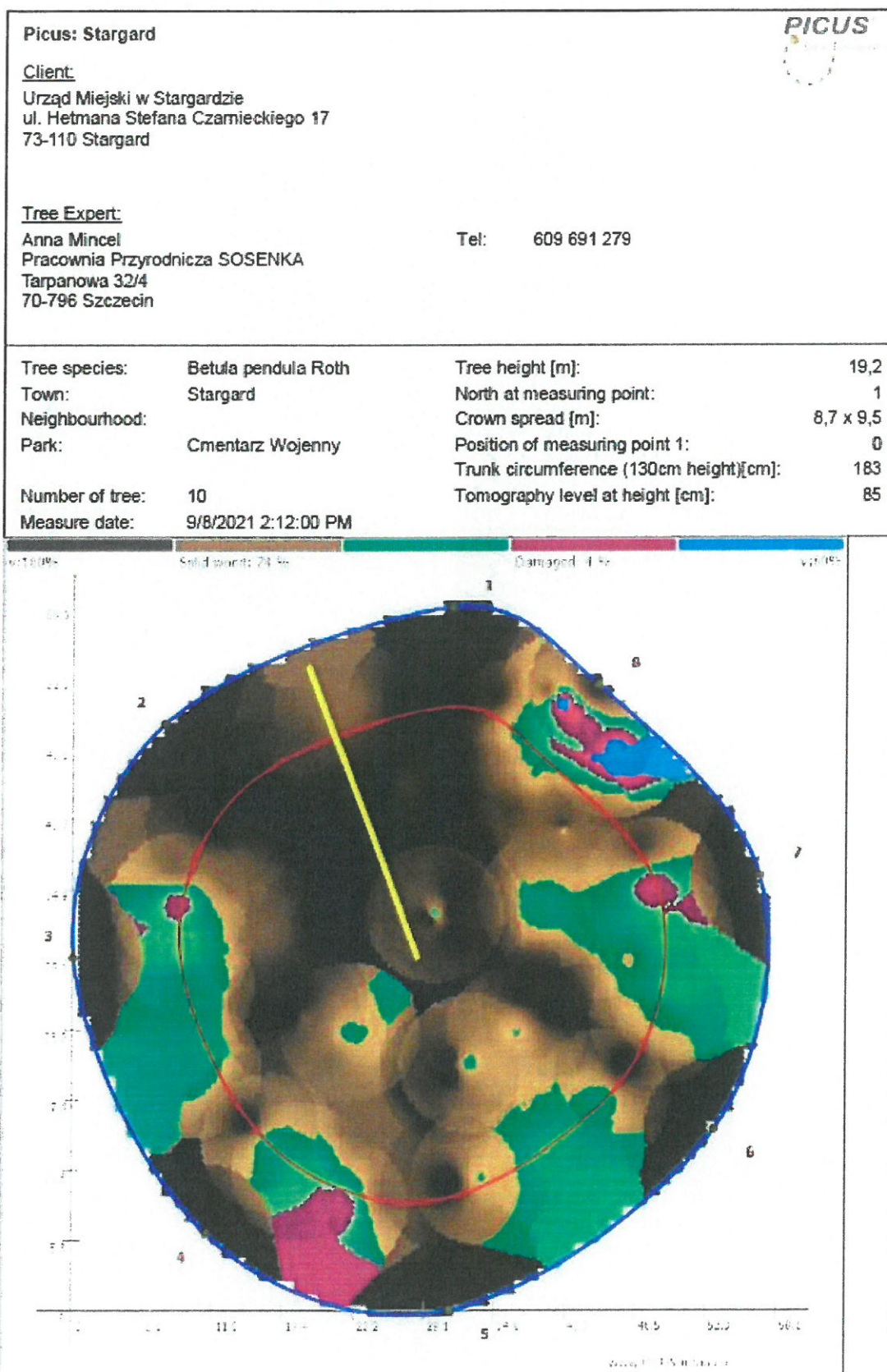

Zdj. 7 i 8. Badanie tomografem akustycznym

11.2 Tomogram drzewa nr 10

12. Literatura

1. BIAŁOBOK S., HELIWIG Z. 1955. – Drzewoznawstwo. Państwowe Wydawnictwo Rolnicze i Leśne, Warszawa.
2. BIAŁOBOK S. (red.) 1979. - Brzozy. Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Poznań.
3. CHACHULSKI Z. 2011. – Pielęgnowanie i leczenie drzew starszych. Wydawnictwo Libra Print, Łomża.
4. CHOMICZ E. 2007. – Rozpoznawanie zagrożenia drzewostanów przez grzyby powodujące zgniliznę drewna. Notatnik Naukowy IBL, Sękocin Stary.
5. CHOMICZ E. 2010. – Bezinwazyjne diagnozowanie kondycji drzew zabytkowych z zastosowaniem tomografów Picus. Kurier Konserwatorski 8, ss. 29–32.
6. ISA. 1995. – Recognizing tree hazards. International Society of Arboriculture. Champaign.
7. JANKOWSKI K., SIWIK D., MINCEL M. 2019. – Ekspertyza dendrologiczna Pomnika Przyrody kasztanowca Benedykta w Zespole Opactwa Benedyktynów w Lubiniu – opracowanie. Szczecin.
8. JANKOWSKI K., SIWIK D., MINCEL M. 2019. – Ekspertyza dendrologiczna drzewa stanowiącego pomnik przyrody rosnącego na terenie m. Gołdap – opracowanie. Szczecin.
9. JANKOWSKI K., SIWIK D., MINCEL M., KUCHARSKA M., DYCKO O. 2019. – Ekspertyza dendrologiczna 162 sztuk drzew rosnących na terenie Parku Praskiego w Warszawie – opracowanie. Szczecin.
10. JOHNSON O., MORE D. 2014. – Drzewa. Przewodnik Collinsa. Multico Oficyna Wydawnicza, Warszawa.
11. KASPRZAK K. 2005. – Ochrona drzew pomnikowych. Abrys, Poznań.
12. MATTHECK C., BRELOER H. 1994. – The Body Language of Trees. A Handbook for Failure Analysis. HMSO, London, United Kingdom.
13. MATTHECK K., BETHGE K. 1996. – Geräte zum Auffinden und Bewerten von holzersetzender Fäule in Bäumen. Neue Landschaft 1, ss. 31–35.
14. MIREK Z., PIĘKOŚ-MIRKOWA H., ZAJĄC A., ZAJĄC M. 2002. – Krytyczna lista roślin naczyniowych Polski. Instytut Botaniki W. Szafera PAN, Warszawa.
15. MITCHELL A. 1979. – A Field Guide to the Trees of Britain and Northern Europe. William Collins Sons & Co., London, United Kingdom.
16. PACYNIAK C., SMÓLSKI S. 1973. – Drzewa godne uznania za pomniki przyrody oraz stan dotychczasowej ochrony drzew pomnikowych w Polsce. Rocznik Akademii Rolniczej w Poznaniu 67, ss. 41–66.
17. QUANTIFIED TREE RISK ASSESSMENT LIMITED. 2019. – Quantified Tree Risk Assessment. Practice note, version 5. Cheshire, United Kingdom.

18. ROLOFF A. 1989. – Kronenentwicklung und Vitalitätsbeurteilung ausgewählter Baumarten der gemäßigten Breiten. Schriften aus der Forstlichen Fakultät der Universität Göttingen und der Niedersächsischen Forstlichen Versuchsanstalt. Frankfurt am Main.
19. SENETA W., DOLATOWSKI J. 2012. – Dendrologia. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
20. SVENSSON L., MULLARNEY K., ZETTERSTRÖM D. 2012. – Ptaki. Przewodnik Collinsa. Multico Oficyna Wydawnicza, Warszawa.
21. SZEWCZYK G. 2012. – Arborystyka. Wybrane zagadnienia pielęgnacji drzew. Wydawnictwo Uniwersytetu Rolniczego, Kraków.
22. WÓJCIAK H. 2003. – Flora Polski. Porosty, mszaki, paprotniki. Multico Oficyna Wydawnicza, Warszawa.

13. Akty prawne

1. Ustawa o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 roku z późn. zmianami (Dz. U. 2020, poz. 55, 471, 1378).
2. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 roku w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. 2014, poz. 1408).
3. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 roku w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. 2014, poz. 1409).
4. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 roku w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. 2016, poz. 2183).
5. Rozporządzenie Ministra Klimatu z dnia 18 grudnia 2019 roku zmieniające rozporządzenie w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. 2020, poz. 26).

